

Erdészeti és Faipari Híradó

XXVII. évfolyam 4. szám
2017. december

Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Lapja

A tartalomból:

**Szakszervezeti gyökereink
Levélváltás a miniszterrel
Mőcsényi Miklós a FAGOSZ-ról
Tanulmányút Bohémiában**

Bohémiaában jártunk

Morvaországi erdőfelújítás

Érkezés Morvaországba

Szakmai tájékoztató a StoraEnsonál

A „fagyár” központi vezérlőterme

A StoraEnso termékínálata

A hajón JUDr. Mgr. Nestěrová Jaroslava és Oldřich Štěřba tárgyalása vezetőinkkel

A fűrész etetője

Készülnek a deszkák

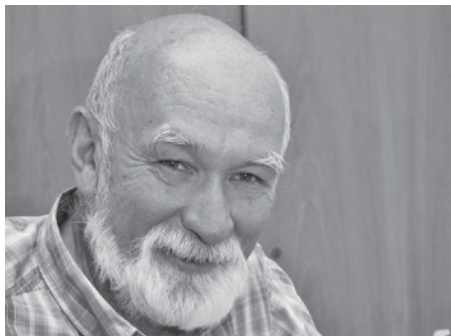

Élénk érdeklődéssel kísért művészi alkotás Prágában

Búcsú Bohémiától, Telc főterén

Lassan eltelik....

Már itt is a Karácsony! Szerencsére az erdészek nem követik a kínai műanyag karácsonyfa divatot, bár a fenyőfajokban már régóta nem a luc vezet finom illatával, hanem a különböző jegenyefenyők, melyeknek fele sem hazai.

Kertjeinkben még kitart, de erdeinkből lassan eltűnik a lucfenyő, és az erdészeknél elykekeznek elébe menni ennek a folyamatnak. Erdőtörvényünk módosítása, hosszú előkészítés után, elfogadtatták. Ebben már találhatóak könnyítések a gazdálkodás szabadságát illetően, de a dolgok akkor válnak majd a gazdálkodók számára is kezelhetőkké, ha megszületnek a végrehajtási rendeletek is. Úgy tudjuk, azok is sinen vannak...

Nemcsak a törvény, hanem a szakirodalom megújítása is napirenden van. Megjelent a „Danzky-féle zöld könyvek” megújított első két kötete. Várjuk a többit is!

Sajna, erősen lelassult az ország erdőterületének növekedése, sőt egyesek szerint csökkenés is történt. Ennek természetesen a nyilvántartás változása is oka lehet, ha bizonyos állományok nem jelennek meg az erdőterületi statisztikákban.

Az egyszerű erdész meg csak áll az „örege tölgy” alatt, és rágyújtana egy pipára, ha lenne neki, ehelyett azon morfondírozhat: „Mi a fenének kell ennyi papírt kitölteni, számítógépbe vinni, felküldeni, visszaigazolni stb., ahelyett, hogy a tényleges munkát végeznénk, és vezetnénk a nyilvántartásokat rendesen, akár számítógépen is? Mert azt mindig kellett, de nem mindig, mennyi többletmunkával jár ez....

Munkás meg maholnap nincs az erdőben. Már a magánvállalkozók is panaszkodnak, hogy nem kapnak megbízható fakitermelőt, ápolót... A közmunkaprogram céljai közt szerepel, hogy vissza kell vezetni az embereket a rendes napi munkába... Már

akit lehet! Az erdőgazdaságoknál dolgozó több ezer közmunkás egy része talán rendes alkalmazottként is megállná a helyét, megfelelő fizetéssel. Néhány erdőgazdaságnál nem építették le a fizikai munkaerőt. Látható, hogy ebbe nem roppantak bele. A környező országok államerdezszeinél, többnyire megtartották a fizikai dolgozókat. Ott is az alacsony bérezés a gond. Nem véletlen, hogy a cseh partner szakszervezet a magasabb bérért harcol.

Szakszervezetünk célul tűzi ki, hogy az erdőgazdálkodásban újra megfelelő számú és jól képzett munkaerő dolgozzék (mérnök, technikus, alkalmazott és fizikai munkás), aki meg is van fizetve. A műszaki személyzet, különösen az erdészek bérért lassan beéri az emelkedő minimálbér. Túlzott elvárások, elvándorlás és nem megfelelő bérendszer, a jellemzőek az elmúlt évek során folyamatos átszervezésen átesett szakigazgatásnál is.

Európában, így nálunk is, a nemrég proklamációként elfogadott „Európai jogok Szociális Pillére” 20 alapelvének népszerűsítésével „háznak” egyes szervezetek mostanában. Igazából senki nem tudja, milyen eredménye lesz annak, ha a továbbiakban valamiféle felülről meghatározott ajánlások, kötelezettségek lépnek életbe ezen a téren.

Egyik alapelv a megfelelő bérezés. Igen jó lenne, ha uniós béreket kaphatnánk, csak hát kítől? Tartsuk szem előtt saját viszonyainkat, a gazdasági lehetőségeket – mondják közgazdászaink.

Kedves Közgazdász Hölgyek és Urak! Mi most nem az unióról beszélünk. Ha a magyar ágazati statisztikákat nézzük, akkor bizony erős lemaradásban van az erdész szakma legnagyobb része az országos átlagjövedelemhez képest. Ez nem egészséges sem a munkaadó, sem a munkavállaló számára. Ezen változtatni kell, és keresni a megoldást közösen a munkaadóval és a tulajdonossal. Mi nem adjuk fel!

Mint ahogy nem adták föl azok a társaságok sem, amelyek komoly támadást szenvedtek el az állami ellenőrző szervektől. Az igazságuk győzött! Az eljárásokat megszüntették, tiszták a cégek és vezetőik!

Lassan eltelik a 2017. év, de jön a következő, és nem lesz kevesebb a tennivaló.

Szép Karácsonyt és Boldog Újévetendőt kívánunk minden Kedves Olvasónknak!

Dudás Péter

Tartalom

Szakszervezeti gyökereink. 2

Hetvenéves az ágazati kollektív szerződésünk 3

Levélváltás a miniszterrel 5

Tanulmányút Bohémiában 6

A legnehezebb terepeken tesztelve (STIHL) 7

A FAGOSZ alapításától a szociális párbeszédig. 8

Erdésznők Kapuvárott 11

Jubileumi kutatói nap Lakitelken . 14

Kaán Károly-konferencia Nagykanizsán . .15

Titkári értekezlet a Kisalföldi Erdőgazdaságnál. 18

A világ méhészeinek ideai seregszemléje . . 19

Vadas Jenő emléke 20

Meghalt prof. em. dr. Varga Ferenc . . . 21

Meghalt dr. Schmidt Ernő 22

Eltemették Firbás Oszkár erdőmérnök-tanárt 23

Könyvekről 24

Mikulás-vonattal Lillafüredre . . . B3

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ • XXVII. évfolyam 4. szám • **Kiadja** az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete • 1146 Budapest, Thököly út 58–60. • Tel.: 331-4369 • Fax: 331-9455 • E-mail: 2016efdsz@gmail.com • **Szerkesztőbizottság:** Dudás Péter elnök, dr. Király Pál munkatárs, Nagy László munkatárs, Zétényi Zoltán főszerkesztő • **A címlapon** – A legnehezebb terepeken tesztelve – STIHL • **Nyomda:** Agroinform Kft. • Budapest, Angol u. 34. • Felelős vezető: Bolyki István ügyvezető igazgató • A lap negyedévenként jelenik meg • Hírlaparusi forgalomba nem kerül • Terjeszti az EFDSZ

Szakszervezeti gyökereink

Az erdészet szakmai érdekképviseletének és érdekvédelmének története még meglehetősen feláratlan. E megállapítás alól talán csak az Országos Erdészeti Egyesület jelent kivételt, bár ott is lenne még tennivaló e téren.

Nem is könnyű a kutatás, mert a rendszerváltás idején a nagy ágazati központi szakszervezeti könyvtárak általában elkallódtak, és esetünkben nem is lehet csupán nyomtatott publikációkra támaszkodni. Irattári-levéltári kutatásokra volna szükség, de még a memoár irodalom is sokat segíthetne. Továbbá az ún. „oral history”, vagyis a szóbeli visszaemlékezéseknek hangrögzítőről írásba való áttétele.

Az 1944/45-ös rendszerváltás után az állami erdőgazdálkodás első középirányító szerve, a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MALLERD), 1947-ben megindította közlönyét, az „Erdőgazda-

ság” című folyóiratot. Ez a központi igazgatóság rendelkezései, valamint szakmai cikkek mellett eléggé rendszeresen közölt szakszervezeti híreket is. Első évfolyamának negyedik, 1947. augusztusi számában a 4. oldalon találtam szakszervezetünk gyökereire vonatkozó rövid, de fontosnak vélt adatokat.

Ezekből arra lehet következtetni, hogy annak az évnak az elején két erdészeti érdekképviseleti formáció is létre jött.

Az egyik a Magyar Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszervezetén belül (röviden: MKOSz) az erdészeti alkalmazottak képviselője. Mégpedig úgy, hogy a budapesti erdőgazgatóság kerületében dolgozók az MKOSz keretében Erdészeti Főcsoportot alakítottak Budapest székhellyel. A vidéken dolgozók pedig az MKOSz területi főcsoportjainak tagozataiként működtek, annak alárendeltségében. Alkalmassint ezek a vidéki tagozatok

tekinthetők mai vidéki vállalati szakszervezeti bizottságaink elődjének.

A másik formáció a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezetének keretében 1947. március 30-án megalakult Erdészeti és Fatechnológiai Szakosztály volt (röviden: MMTSz-EFSz). Ez kimondottan a szakmai értelmiséget képviselte. Vidéki csoportjai nem voltak, hanem minden erdőigazgatóságot egy tag képviselt az MMTSz-EFSz országos választmányában. Tényleges működését 1947. július 7-én kezdte meg első taggyűléssel.

Mai szemmel visszatekintve a hetven évvel korábbi helyzetre, kissé elgondolkodtató, hogy az MMTSz-EFSz vezetősége nagyjából azonos volt az MKOSz Erdészeti Főcsoportjának vezetőségével.

Még inkább elgondolkodtató, hogy mindkét szakszervezet közös székhelye Budapesten az V. kerületi Alkotmány utca 6. szám alatt volt, s még a telefonszámuk is megegyezett. Ez a székhely pedig nem

Dr. Jabláczy Sándor erdőmérnök

Jabláczy Sándor 1908. december 1-jén született a felvidéki Ipolyságon. (Szülei: Jabláczy Sándor járásbíró és Forster Ilona.) Középiskolai tanulmányait 1918–1926 között Ipolyságon a magyar gimnáziumban végezte. A trianoni békeszerződés következtében az újonnan alakult Csehszlovákia fővárosában, Prágában, a Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karán szerzett diplomát, 1931-ben. Végzése után ugyanitt, 1931–1932 között, jogi tanulmányokat is folytatott.

Az első bécsi döntésig Szlovákia területén magántulajdonú erdőgazdálkodóknál dolgozott, ahol erdőtervezési és erdőgazdálkodási munkákban vett részt.

Sorkatonai szolgálatának letöltése után (1934) Pozsonyban jelentkezett az erdőgazdálkodási és erdőtervezési államvizsgára, és erdőtisztvi vizsgát tett, 1936-ban.

A volt Trencsén, Bars, Nyitra és Hont vármegyékben erdőtiszt (1932–1936), a gácsi uradalom (volt Nógrád vármegye) vezető erdőtisztje (1936–1938), majd áttelepült Magyarországra (1938). A magyar állami erdészet balassagyarmati erdőfelügyelősége (1938–1939), majd a bécsi döntés után a bustyaházai erdőigazgatóság erdőmérnöke (1940–1942), a királymezői (mindkettő a volt Máramaros vm.) erdőhivatal vezetője (1942–1944). A II. világháború után a karádi erdőgazdálkodás (Somogy vm.) vezetője (1945–1948).

A világháború befejeztével 1948-ban az Esztergomi Erdészeti Szakiskola tanára, majd igazgatója lett. Ezután felkérték a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályának vezetésére. Az Erdőközpont tervosztálya vezetőjének (1949), majd pedig helyettes vezetőjének (1950) nevezték ki.

Dr. Magyar Pál távozása után, 1951-ben átvette az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdőművelési Tanszékének vezetését Sopronban – tanszékvezető egy. docens

(1951–1954), tanszékvezető egy. tanár (1954. dec. 4.–1956. nov.). Bár az erdészeti szaknyelvet Prágában tanulta, hallgatói szerint ezt sohasem lehetett érezni előadásain. A tudományos és oktatási munkát mindig is a szíven viselő Jabláczy Sándor 1954-ben erdőművelési témakörben kandidátusi fokozatot szerzett a Magyar Tudományos Akadémián.

Az 1956-os forradalom után ő is, mint oly sok kollégája és tanítványa, Kanadába távozott, ahol 1961-ig a Soproni Divízió hallgatóinak erdőműveléstan tanára volt. A Brit Kolumbia Egyetemen (University of British Columbia) posztdoktori tanulmányokat folytatott 1958–1960 között, majd 1964-ben ugyanitt PhD. fokozatot szerzett.

A Soproni Divízió megszűnése után a Maritime Forest Research Laboratory of the Canadian Forest Service-nél dolgozott, mint kutató. Nyugdíjba vonulása után 1974–1979 között a New Brunswick és a Nova Scotia tartományok területén erdőművelési munkák tervezésével és kivitelezésével foglalkozott.

A Közalkalmazottak Szakszervezete Erdészeti Főcsoportjának alapító szervező titkára (1949–1950).

Erdőműveléstan, erdőgazdasági tervezésen túl fontos szerepet játszott a magyarországi erdők és erdőgazdasági üzemek államosításának előkészítésében és az erdészeti szakoktatás megszervezésében. Jelentős eredményeket ért el a magyarországi táji erdőművelési rendszerek összegyűjtése, ill. összehasonlító vizsgálata terén, a fitocönológiai kutatások egyik magyarországi elindítója.

A Sustainable silviculture: redefining fundamental issues című tanulmányában (The Trumpeter, Journal of Ecosophy Vol. 6. No.2., 1989) a következőket írja: „az erdőművelés értelemszerűen magában foglalja az erdők kezelésében a fenntarthatóság lényegét is”. Ez tekinthető szakmai ars poeticájának.

Dr. Jabláczy Sándor 1999. március 8-án hunyt el, Vancouverben.

Összeállította: **Frank Norbert**

Forrás: Soproni Egyetem Levéltára

más volt, mint az Országos Erdészeti Egyesület 1886-ban felépült, s mindaddig háborítatlanul birtokolt székháza. Azé az egyesületé, amely 1947-ben tulajdonképpen nem is működött, a tetszhalál állapotában leledzett, mert csak egy kis ügyvezető testület tartotta fenn jogfolytonosságát (Térfi Béla alelnök vezetésével).

A székház háborítatlan egyesületi birtokolása azért nem volt zökkenőmentes. 1919-ben a Tanácsköztársaság idején ugyanis a Földművelésügyi Népbiztoság utasítása alapján a székházat összes ingóságával együtt át kellett adni a Magyarországi Közalkalmazottak Szövetsége Erdészeti Szakosztályának. A kommün bukása után helyreállt az eredeti állapot.

Azt, hogy milyen elhatározásokkal indult a munka 1947-ben, megvilágítja Jablanczy Sándor (1908–1999) erdőmérnök „Szakszervezeti mozgalmunk a népérdekű erdőgazdálkodás szolgálatában” című, bő kétoldalas cikke az „Erdőgazdaság” 1948. május 20-i számában. Ennek elemzésére nem vállalkozom, csupán kiragadok egy lényegesnek tartott mondatot belőle: „Az érdekvédelem természetesen mindig szakszervezeti feladat marad, azonban a harcok szembehelyezkedés helyett a szakszerű tanácsadás és természetes együttműködés kerül előtérbe ezen a téren is.”

A folyóiratból nem derül ki pontosan Jablanczy szakszervezeti funkciója, de

valamilyen fő tisztségviselő: elnök vagy titkár lehetett. Mivel azonban az 1945-ös rendszerváltás után a korszak egyik kulcsfigurája volt, megemlékezésem további részét az ő bemutatására fordítom.

Dr. Jablanczy Sándor PhD. okl. erdőmérnök Ipolyságon született, de diplomáját már csehszlovák állampolgárként Prágában szerezte meg. Valójában akkor vált ismét magyar állampolgárrá, amikor 1938-ban az ún. első bécsi döntés a feldarabolt Csehszlovákia egy részét visszajuttatta Magyarországnak. Legott Kelet-Kárpátaljára irányították üzemi munkára, s a Királymezői alsó m. kir. Erdőhivatal vezetője lett.

A történelem kereke azonban gyorsan forgott. 1944 őszén ismét fel kellett kerekednie, de most már nyugat, az anyaország felé. Főleg az 1948-as hatalomváltás után – miként több más fiatal kárpátaljai erdőmérnök (Madas András, Iby Gábor, Riedl Gyula, Tuskó Ferenc stb.) – ő is „futtatott” ember lett. Vezető pozíciókat töltött be a Földművelésügyi Minisztériumban, ahol nyilván részese volt az I. ötéves népgazdasági terv erdészeti fejezete kidolgozásának. (Ez a terv az erdőtelepítések és fásítások nagyléptékű beindításának a terve volt.)

1951-ben a nagy soproni hallgatói-oktatói „nyírás” során az Erdőműveléstani Tanszéken Roth Gyula és Magyar Pál örökébe lépett. Főleg Roth Gyula mun-

kásságát folytatta, mert szakmai ideálja a száraló erdő volt. Kandidátusi disszertációját is ebben a témakörben készítette. 1953-ban megkapta a tanszékvezető főiskolai docens címet. Múltjára való utalással hallgatói a „cseh jáger”-nak hívták (persze nem balek-keresztelón kapta).

Ha az események időpontjait egybevetjük, akkor úgy tűnik, hogy 1947–1950 között tulajdonképpen három erdészeti társadalmi szervezetnek volt egyidejűleg a vezetője: az MKOSz-EFCs-nek, az MMTSz EFSz-nek, az OEE-nek pedig a titkára volt.

1956-ban, a forradalom leverése után, a nagy soproni hallgatói-oktatói exodus során ő is Kanadába emigrált, s a Sopron Division of University of British Columbia tanárként folytatta oktatói tevékenységét Vancouverben. Ott szerezte meg a PhD fokozatot is. A divízió megszűnése után a magánszektorban tevékenykedett tovább. Vancouverben halt meg.

Valószínűleg Jablanczy Sándor jutott eddig szakszervezetünk vezetői közül a szakmai hírnév legmagasabb fokára.

1950-ben megalakult a nagy agrárszakszervezet, a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezete (a MEDOSz), majd annak Erdészeti Szakosztálya és ez meghatározta az erdészeti személyi érdekképviselő sorsát egészen az 1989-es polgári rendszerváltásig.

Király Pál

Hetvenéves az ágazati kollektív szerződésünk

Az „Erdőgazdaság” című szakfolyóirat 10. évfolyamának 7. száma (1947. november 5.) hírül adta, hogy a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek Központi Igazgatósága mint munkáltató és a Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetsége (FÉKOSz) mint a munkavállalók érdekképviselője között „szakmai kollektív szerződés” kötött azon év október 29-én. Az abban foglaltak hatálya az I. 2. pontja alapján kiterjedt „az összes erdőgazdasági fakitermelési munkára, tekintet nélkül arra, hogy a kitermelést végző munkáltató, illetőleg a munkavállaló tagja-e a szerződést megkötő érdekképviselőeknek?”.

A lap egyik korábbi, május 20-i száma már közölte, hogy a földművelésügyi miniszter a MÁLLERD igazgatóságát jelölte ki a munkáltatói képvisellel járó teendők ellátására. Az erről szóló közlemény tartalmazta az Országos Munkabér-megállapító Bizottság 56. számú határozatát is, amely leszögezte, hogy a MÁLLERD és a FÉKOSz között létrejött kollektív szerződés hatálya valamennyi erdőgazdasági munkáltatóra kiterjedt.

E határozattal kapcsolatban gondolni kell arra, hogy az 1945-ben végrehajtott államosítással, illetve állami kezelésbe adással az állam szerepe vált a meghatározóvá az erdők túlnyomó részében, de még számos magánvállalkozó foglalkozott erdőgazdasági munkákkal, főleg a fakitermelő cégek.

Érdekes, hogy a kollektív szerződést nem a Magyar Közalkalmazottak Országos Szabad Szakszervezete Erdészeti Főcsoportjának képviselői írták alá, holott ez az érdekképviselői szervezet a kollektív szerződés megkötésekor már létezett, működött, s működtek a vidéki csoportok is (ezek voltak a mai szakszervezeti bizottságaink ősei). A FÉKOSz-ra annak történelmi érdemei miatt eshetett a miniszter és az OMB választása, mint aláíróra.

Ennek őse, a Magyarországi Földmunkások Országos Szövetsége ugyanis még 1906-ban alakult meg szociáldemokrata politikai alapokon, s valóban mozgalmi harcok (sokszor véres, halálos áldozatokat is követelő), agrárszocialista mozgalmak hosszú sorát tudhatta maga

mögött. A földbirtokosok „zöldkalapos kutyáinak” tekintett erdészek frissen alakult érdekképviselője ezzel a patinás szervezettel nem vehette fel a politikai versenyt, miként az Újjonnan Földhözjutottak Országos Szövetsége, az UFOSz sem. Az Országos Erdészeti Egyesület pedig 1948 októberéig a tetszhalál állapotában leledzett. A FÉKOSz nevében a „kisbirtokosok” szó nyilván az UFOSz-tagok egy részét jelentette, de talán az erdőbirtokossági tagok képviselőinek a jogát is vindikálta magának a szervezet.

A kollektív szerződésről annyit érdemes tudni, hogy az I. világháború előtt nagyon nem szerették, sőt egyenesen tiltották az ún. tarifás szerződés kötését, mert a gazdálkodás egyik legfontosabb alapelveivel, a korlátlan vállalkozói szabadsággal, a szabad versennyel tartották ellentétesnek, azt korlátozó tényezőként látták benne. A két világháború közötti időszakban azonban változott a helyzet, mert a munkaadó és a munkavállalók közötti „munka-béke” megteremtésének és fenntartásának egyik legfontosabb eszközt látták benne. Sőt, a 30-as években,

amikor már Európa-szerte megindult a fegyverkezés, a hadigazdaság kiépítése, már maga az állam szorgalmazta a rendszer kiterjesztését a gazdaság minden fontosabb területére. Ez egyben az állami befolyásolás lehetőségének a tágítását is jelentette a gazdaságra. A szerződés érvényességét akkoriban csak az annak megkötésekor munkában állókra tartották érvényesnek, a később munkába lépőkre nézve nem.

A munkaviszony kérdéseinek szabályozására a parlament által alkotott törvények általában kerettörvények voltak, amelyeket miniszteri rendeletek adaptáltak az egyes szakterületekre. Így a kollektív szerződés rugalmasabban tudott igazodni egy-egy szakterület igényeihez és lehetőségeihez.

Az első kollektív szerződések azokból a belső szabályzatokból indultak ki, amelyeket már a polgári piacgazdaság bizonyos fejlettségi fokán egyes haladó nagyvállalatok alakítottak belső viszonyaik rendezettebbé tételére, feltehetően preventív célzattal a munkahelyi konfliktusok lehetőségének megelőzése érdekében. A munkavállaló már a munkaszerződés megkötése előtt felmérhette az adott vállalatnál fennálló „adokapok” játékszabályokat.

Nagyjából ezek voltak azok a törvényi gyökerek, amelyekből a II. világháború utáni kollektív szerződések sarjadtak. Ezek már iparági szerződések voltak, miként az azokat – a munkavállalók nevében – megkötő szakszervezetek is ágazati alapon szerveződtek.

Az ÁKSz-ek előírásai, a törvény erejénél fogva, az ágazatban tevékenykedő minden munkaadóra és munkavállalóra nézve kötelezőek voltak, még akkor is, ha talán nem is tudtak az ÁKSz létezéséről.

A hetven évvel ezelőtti első ÁKSz-ünk tartalmi felépítése a következő volt:

- I. Általános rendelkezések
- II. Részletes rendelkezések
 - A) Munkabérekre vonatkozó rendelkezések
 - B) Munkaidő
 - C) Munkabérek
- III. Vegyes rendelkezések
 - A) A munkabér elszámolási ideje
 - B) Tűzifakedvezmény
 - C) Távolsági kedvezmények
 - D) Szabadságidő
 - E) Munkaközvetítés
 - F) Vitás kérdések elintézésének módja
 - G) Bizalmi egyéni jogkör
 - H) Egyeztető bizottság

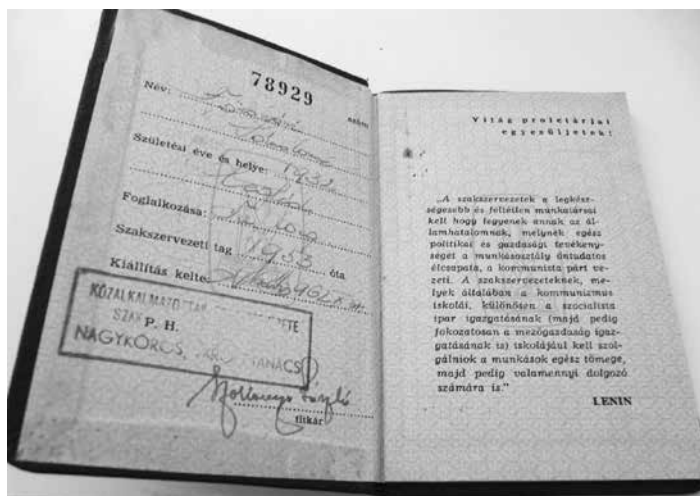
I) A szerződés egyéb tételeinek megváltoztatása

J) A szerződés érvényességének ideje

K) A szerződés felmondása

Hosszúra nyúlna az ÁKSz tartalmi részletezése, ezért csupán annak speciális, ma is létező elemére, a tűzifakedvezményre térek ki röviden. Azok voltak jogosultak 12 normál ürméter ágfa vagy vékony dorong 20 százalékos árkedvezményrel való megvásárlására, akik a termelési időnyben legalább 40 tömörköbméter faanyagot termeltek ki (nem részes alapon), vagy legalább 40 napon át végeztek erdőgazdasági jellegű munkát.

Az ÁKSz egységbér-tarifát csak fakitermelési munkákra vonatkozóan tüntetett fel.

Az erdei vasutasokkal más vasutas szakszervezetek kötötték meg a rájuk vonatkozó kollektív szerződést. A faiparban dolgozók kollektív szerződését a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének Faipari Szakosztálya, mint munkáltató, kötötte meg a Magyar Famunkások Országos Szabad Szakszervezetével 1947 decemberében. Ebben a hónapban született meg a fakitermelő munkavállalók OTI biztosítása is. (OTI = Országos Társadalombiztosító Intézet). Ez nagy vívmánynak számított ebben a balesetveszélyes munkakörben. A faipari kollektív szerződés is „ex lege”, a törvény erejénél fogva az egész magyar faiparra kötelezően vonatkozott. Erdészeti szempontból érdekessége volt, hogy a motorfűrésszel dolgozó munkavállalókra is ez vonatkozott, továbbá a talpfafaragókra.

Befejezésül érdemes egy pillantást vetni arra a jogi környezetre, amelyben ezek a szerződések születtek az 1945–1948 közötti években, a „majdnem demokrácia”, másként „némi demokrácia” korszakában.

Figyelmet érdemel például az iparügyi miniszternek az üzemi bizottságok tárgyában hozott 50.100/1945.Ip.M. számú

rendelete (Magyar Közlöny 1945. évi 5. szám, február 18. 2–4. oldal). Ezt a rendeletet akár a hagyományos szakszervezeti jogok és szokásjog, hagyomány megnyirbálásaként is felfoghatjuk. A rendelet 2.§-a ugyanis többek között kimondta, hogy az üzemi bizottság hatásköre kiterjed az üzemnek a munkaviszonyt illető összes ügyére, úgymint a munkabérré, a munka- és szabadságidőre stb.

A bérezés megállapításába erőteljesen beleszóltak az ágazati miniszterek is. Erdészeti vonatkozásban példa erre a földművelésügyi miniszter 141.650/1946.F.M. számú rendelete. Ez a gyakorlat a szocialista rendszer fennállásának a végéig megmaradt, de a Munka Törvénykönyve bizonyos mértékig korlátozta.

Ugyancsak figyelmet érdemel a szervezeti keretek kialakítása szempontjából az 52.700/1945. Ip.M. számú rendelet (május) az Országos Munkabér-megállapító Bizottság felállításáról (Magyar Közlöny, 1945/26. szám; 6–7. oldal). Ennek célja a munkabér-megállapítások összhangjának biztosítása és az országos érdekek szempontjából való felülvizsgálata volt (1.§.). Az OMB tehát bizonyos értelemben csúcsszerv volt munkabérek dolgában, amely ügyelt

az „egyenlő munkáért egyenlő bért” elv betartására. Arra, hogy egyik szakminiszter keze se hajolhasson túlságosan maga felé ágazata bérezésének kialakításakor.

Az 1947. október 13-i erdőgazdasági ÁKSz a fizikai munkavállalókra vonatkozott, és 1948. július 30-ig irányozták elő érvényességét, közbenső felmondás híján +1 év automatikus meghosszabbítással.

Valóban, a következő ÁKSz megkötésére 1949-ben került sor. Ez már – a szakma történetében először – az erdőgazdasági alkalmazottakra is vonatkozott. Ekkorra már a teljesítménynormákat nem becslések alapján állapították meg, hanem egzaktabbnak tekinthető időmérések, munkanapfelvételek alapján.

Sajnos, a továbbiakban már nem csak „a munkás méltó az ő bérére” ősi elv érvényesült, hanem egyre több manipulatív szempont épült be a normarendszerbe. Egy áldatlan korszak vette kezdetét, ami bizonyos idő után árnyékot vetett a szakszervezetekre is, mert a dolgozók kizsákmányolására törekvő diktatórikus rendszer opportunistá támogatójaként tüntette fel a mozgalmat. Ez azonban már az 50-es évek története.

Király Pál

Levélváltás a miniszterrel

A szakszervezetek elsődleges szerepe a hozzájuk csatlakozott munkavállalók anyagi érdekeinek képviselése és védelme.

Hazánkban számos gazdasági és egyéb ágazatban elindult a bérfejlesztés korábban és ebben az évben is.

Az erdészeti ágazatban egyelőre bizonytalan a helyzet a tekintetben, hogy várható-e, lesz-e pozitív változás e téren.

Ennek a bizonytalanságnak a feloldására intézett közös levelet 2017. május 15-én az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének, valamint a Mezőgazdasági, Erdészeti, Élelmiszeripari és Vízügyi Dolgozók Szakszervezetének elnöke – Dudás Péter és Huiber Tibor – Fazekas Sándor földművelésügyi miniszterhez.

A levélben emlékeztetnek arra, hogy hazánk erdeinek mintegy 55 százaléka, több mint egy millió hektár erdő van állami tulajdonban, mely erdővagyon azon 22 erdészeti társaság kezelésében áll, amelyek felett a tulajdonosi jogokat a Földművelésügyi Minisztérium gyakorolja.

Ez a 22 állami erdészeti társaság mintegy 5700 dolgozót foglalkoztat, és ezen túl tízezer vállalkozói szerződéssel negyvenezer család megélhetését segíti elő.

A versenyszférához hasonlóan az állami vállalatoknál is megkötötték a bérmegállapodásokat, amelyek három évre szólnak, és 2017-ben átlagosan 13 százalékos, 2018-ban 12 százalékos, 2019-ben 5 százalékos, mindösszesen 30 százalékos bérfejlesztést irányoznak elő.

Ebből az derül ki, hogy a kormány szándéka az általános bérfejlesztés. Ugyanez derül ki abból a kormányhatározatból is, amelyet ez év tavaszán hoztak nyilvánosságra {1160/2017.(III.22.)}.

Ez a jogszabály a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium hatáskörébe tartozó többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok bérfejlesztéséhez szükséges forrásokról rendelkezik.

A két szakszervezet a munkavállalók érdekében az alábbi kérdéseket fogalmazta meg a Miniszternek:

- 2017-ben milyen bérfejlesztések valósulnak meg, illetve tervez-e bérfejlesztést a tárca az erdészeti ágazatban?
- Az erdőgazdaságokban foglalkoztatottak bére hogyan alakul az egyéb állami foglalkoztatottak béréhez képest?
- A 2017. januártól bevezetett járulékcsökkentés következményeként meg-

jelenő megtakarítások a minimálbér és garantált bérminimum kifizetéseken felül további bérfejlesztésre adnak lehetőséget az erdőgazdaságoknál. Hogyan és mikor lesz végrehajtvá az állami erdőgazdasági munkavállalóknál a minimálbér-emelésben nem részesült munkavállalóknál ez a keresetfejlesztés?

- A jelenlegi hatályos személyi jövedelemadó törvény alapján jár adómentes, évi 5 tonnát meg nem haladó tűzifa juttatása azok részére, akik 2009. december 31-én már jogosultságot szereztek. Az azóta eltelt időszakban végzett és erdőgazdálkodásban munkába állt munkavállalók diszkriminatív megkülönböztetése megszüntetése érdekében kérdezzük, hogy egyet ért-e Miniszter úr azzal, hogy e hagyományos juttatás egyenlő elvek alapján lehessen adómentes juttatás minden erdőgazdálkodásban dolgozó munkavállaló részére?

A levélben a szakszervezeti vezetők utalnak arra is, hogy az erdőgazdaságok rendszerint állami feladatokat is ellátnak, eredményeik terhére közjóléti intézményeket működtetnek, részt vesznek a környezeti tudatformálásban.

A fentiek megbeszélésére tárgyalásokat kezdeményeztek az elnökök.

Fazekas Sándor miniszter a 2017. augusztus 30-án kelt válaszlevelében a szakszervezeti elnökök által megfogalmazott kérdésekre az alábbiakat írta:

„A 22 állami erdészeti társaság vonatkozásában tulajdonosi joggyakorlóként a 2017. évi üzleti terv elkészítéséhez kiadott ún. tervezési irányelvek között rögzítésre kerültek a 2017. évi keresetszabályozás elvei is.

A 2017. évi keresetszabályozás főbb elvei:

A társaság 2017. évben az előző üzleti évben alkalmazott bérszabályozási rendszert alkalmazhatja, így továbbra is a keresettömeg szabályozás alkalmazandó. Az irányadó keresettömeg szint a 2016. évi tényadatokon alapul.

- Figyelembe kellett venni – többek között – a következő korrekciós tételeket:

- Minimálbér és a garantált bérminimum változásának számszerűsített hatása;
- A munkavállalókat érintő adó- és járulékváltozások – más állami forrásból nem kezelt – nettó kere-

seti pozíciót érintő esetleges negatív hatásainak kompenzálása;

- A 2016. évről áthúzódó – többletfeladatból származó – létszám-növelés, létszám racionalizálás korrekciós hatása;
 - Figyelembe vehető a szakképzett munkaerő megtartására vonatkozó intézkedés hatása stb.
- A 2017. évi keresettömeg fejlesztés mértéke maximum 4,7%.

A Társaságok a fenti irányelvekben meghatározottak szerint elkészítették 2017. évi üzleti tervüket, amelyet a tulajdonosi joggyakorló alapítói határozattal elfogadott. (...)

Az egységes, a tulajdonosi joggyakorló által kontrollált bérfejlesztés keretébe tartozik az adócsökkentésből származó költségmegtakarítás felhasználása is.

Az állami erdészeti társaságok a 2017. évi üzleti év során a szociális hozzájárulási adó csökkentéséből származó megtakarítást többlet bér és a hozzá tartozó költségek kifizetésére kötelesek felhasználni, azt az eredmény növelésére, illetve más költségek ellentételezésére nem fordíthatják a Társaságok.

Abban az esetben, ha a Társaság kitűzött eredményének elérése, teherbíró képessége nem teszi lehetővé az adócsökkenésből eredő és a tulajdonos által alapítói határozatban – maximum 4,7%-ig – engedélyezett bértömeg növekedést, először az adócsökkenésből származó bértömeg növelést kell végrehajtani, és a tulajdonos által engedélyezett növekedésből annyit, amennyi nem veszélyezteti a társaság üzleti tervének teljesítését. A 2017. évi bérfejlesztés végrehajtásakor a béremelést és bérrendezést – a bérfelzárkóztatást – a legalacsonyabb bérrrel rendelkező dolgozóknál kell kezdeni.

Az ún. illetményfa – mint juttatás – egy cafetéria elem a Társaságoknál. A Társaságoknál működő cafetéria rendszer (más további juttatáselemekkel) lehetővé teszi azt, hogy amely dolgozó nem részesül az illetményfa juttatásban, más juttatás formájában kompenzálja azt a Társaság.

A fentebb írtak, továbbá az alapján, miszerint az állami erdészeti társaságoknál minden évben megvalósult bérfejlesztés – a vonatkozó gazdálkodási, jogi, kormányzati és egyéb szempontokat maradéktalanul figyelembe véve –, nem látom szükségességét ún. bérmegállapodás megkötésének – fejeződik be a miniszter válasza. (z)

Bohémiaiban jártunk tanulmányúton

Morvaországi erdőkben és csehországi fagyárban

Mivel Csehországban majd kétszer akkora az erdősültség mint Magyarországon, nem nehéz erdőbe tévedni. De még ha nem is akarnánk bemenni, akkor is minden út erdők között, mellett vezet, s így aztán az utazó akkor is képet alkothat az ottani erdőkről, ha nem akar. A november elejei EFDSZ-tanulmányút résztvevői viszont felületes képnél többet akartak és – a vendéglátók jóvoltából – kaptak is. Sőt nemcsak erdőből, hanem faiparból is. Utóbbi nemcsak érdekes volt, de egyúttal nagyságrendi váltást is jelentett, hiszen az évi 1 millió köbméter fenyőt feldolgozó üzem nem akármilyen...

De először is – és mert a házigazdák is hangsúlyozták – mindezt nem cseh, hanem morva földön láttuk. Mert a kettő nem keverendő! Mint ahogy azt is illik tudni, hogy az előbbieket sörösök, utóbbiak borosok. Bár azért az beza-var, hogy 150 éves múltra visszatekintő zdireci „fagyár” alapítóinak ma is megvan a palotájuk Prága óvárosában, illetve, az 1995-ös privatizáció óta a „Wood Produkt Zdirec” StoraEnso igazi multi.

Igaz, amíg ez a multi ide nem jött, azaz 1994 óta, a feldolgozott rönk mennyisége 88 ezer köbméter volt, idén viszont már 900 ezerrel több! Ez ugye nagyságrendi ugrás. Mi meg csak néztünk... Mármint a legkorszerűbb technikát, illetve, hogy hogyan dolgozik azon a 30 hektáros területen az a 412 ember. Ez az utóbbi két szám a privatizáció előtt is nagyjából ennyi volt, viszont a feldolgozott famennyiség megtízszereződött! És persze

már nem csupán hagyományos méretű, összetételű, minőségű fenyő fűrészáru, ami kikerül innen. Felerészben exportra, Németországban, Ausztrián kívül az USA-ba és Japánba is.

A cég éves forgalma forintra átszámolva 36 milliárd.

Nem mellékesen 2013 óta saját melléktermékükre, pontosabban hulla-

Bc. Teraz Micha és Nečas Zbyněk (középen a tolmács) fogadta küldöttségünket

dékukra alapozzák az üzem energiaellátását. Miközben két éve megkezdődött a pelletgyártás is.

Az itteni – általunk legfeljebb csodált, vagy irigyelt – színvonal, illetve mennyiség mögött, – már csak a méretek miatt is – nehéz volt meglátni az embert. De végül is ráakadtunk az alighanem legjellemzőbb helyen, egy vezérlőpultnál. Ült egy forgófogófelületen, szemben a képernyőfállal. Keze ügyében jobbról is balról is gombok, billentyűk, azaz az üzem gépeinek végpontjai. Megszámoltam a képernyőkön – hogyan csinálja? – 37 képkockát figyelt, s reagált le. Nem tudom, hogy ez az ember a 20 ezer koronás – szorozva 13-mal –, fizikai, vagy a dupla ennyi felső

műszaki fizetési kategóriába sorolódik-e, de az biztos, hogy nélküle megállna minden. A helyére, helyükre – a cégnél 40–50-en dolgoznak hasonló munkakörben – csak úgy beugrani, beülni... hát az elképzelhetetlen.

Ehhez képest a morva erdő és erdésze maga a nyugalom. Vagy nem. De ezt kívülről nehéz megítélni, illetve arrafelé is biztosan van gond, baj, legfeljebb más, mint a gyárban vagy felénk. Ehhez az alap: fele erdő nem állami és a magyarországinál nagyobb arányban van városi, falusi és egyházi tulajdonban. Mi viszont Dél-Morvaországban, Zidlochovice környékén állami erdőben jártunk. Ez – a miénktől eltérő szervezeti keretek között – egy Breclavtól, azaz az osztrák határtól Brnoig, 167 ezer hektáron gazdálkodó alközpontozat tartozik. Innen évi kb. 100 ezer köbméternyi fát termelnek ki – nem fenyő a jellemző –, és 320 hektár az új telepítés. És mindjárt itt a gond: egyrészt a víz, amiből egyszerre van sok és kevés ezen a vidéken, másrészt a vad. Őz, szarvas, muflon, szinte csak tenyésztett fácán és sok vaddisznó. No és – persze a szomszédban – megjelent a sertéspestis. Az eredmény: még pénz is jár a kilövésért. Amint a Natura2000 miatti korlátozások is kompenzációt vonnak maguk után. Amúgy az itteni nemzeti parkokkal kijönnek az erdészek, nem úgy a civilekkel, akikkel például a hó miatt kerülnek konfliktusba. Ezek a szeretem-nem szeretem állatok újabban 15–20 millió koronás kárt okoznak.

Gond, vita forrása – Szlovákiához, Lengyelországhoz hasonlóan – a viharok, szélöntések kárának kezelése. Csak az utóbbi időszak viharai miatt 2 millió köbméternyi a veszteség. A kármentés pedig ebben a gazdaságban is meghaladja a 320 dolgozó erejét, illetve felforgatja az ütemezett kitermelés-felújítás-telepítés rendjét.

Mindezt hátrahagyva a csehországi tanulmányút nem lett volna teljes, ha kimarad Prága. Már csak a morva-cseh, bor-sör egyensúlyra való tekintettel is. De természetesen elsősorban a kihagyhatatlan műemlékekre vetett tekintettel. S ha ez nem lett volna elég, hazafelé még útba ejtettük az ugyancsak világörökségi listán szereplő Telcet. Ahova és ahonnan szintén erdő között vitt az út.

Nagy László

Fotó: Mócsényi Miklós

A legnehezebb terepeken tesztelve

A STIHL professzionális fűrészt a világ erdeire hangolták

Az erdészeti munkák során olyan eszközre van szükségünk, amely megbízható, nagy teljesítményű, ugyanakkor könnyen és egyszerűen kezelhető. A STIHL MS 462 C-M pontosan ilyen: minden nagy igénybevételt jelentő próbatételen lenyűgözi a fakitermelőket.

Figyelemre méltó megjelenés, lenyűgöző felszereltség

A kertészeti gépeket gyártó vállalat legújabb professzionális motorfűrészt, a STIHL MS 462 C-M-et világszerte tesztelték: bevetették az Alpokban, Magyarországon, Franciaországban és még Alaszkában is. A legnehezebb terepeken dobták mélyvízbe a fakitermelők, a teljesítménye és kompakt, könnyű kialakítása pedig mindenképp meglepett. Az eszköz mindösszesen hat kiló, s egyaránt alkalmas döntési és gallyazási munkák elvégzésére 4,4 kW teljesítményű, STIHL 2-MIX motorjának segítségével.

Kategóriájának különlegessége extrém gyorsulása is, a maximális lán sebességet 0,4 másodperc alatt éri el. Mindezek mellett elektronikus M-Tronic motorvezérlésének köszönhetően az eszköz bármilyen üzemállapotban optimális motorteljesítményt nyújt. Nem számít sem a hőmérséklet, sem a tengerszint feletti magasság, de még az üzemanyag minősége sem, a rendszer önállóan kiszámolja a gyújtási időpontot, valamint a szükséges üzemanyag-mennyiséget.

Könnyebb, egyszerűbb munkavégzés

A könnyebb munkavégzést a fűrésztesten található alacsony profilú fogantyú szavatolja, az egyszerűbb irányíthatóságot pedig a keskenyebb lánckerékfedél és beépített döntési irányjelző garantálja. De nem csak ez egyszerűsíti le a gép használatát: az alacsony rezgésszint mellett szintén alacsony vibrációs terhelést és jó kezelési komfortot biztosít, miközben a motorfűrész stabilabban fekszik a kézben, s az izmok terheltsége mérséklődik.

Említésre méltó a felszereltségébe tartozó ElastoStart speciális indítófogantyú is, mely lehetővé teszi az egyenes, visszarántás nélküli indítást, a beépített dekompressziós szelep pedig csökkenti a beindításhoz szükséges erőt. Az eredeti STIHL

fűrészláncok egyet jelentenek az igazi minőséggel és csúcsteljesítménnyel, ráadásul mivel a nemzetközi vállalat a motoregységek mellett a fűrészláncokat és a vezetőlemezeket is magyártja, a három összetevő mindig optimális módon van egymáshoz hangolva.

Sosem volt ilyen egyszerű a karbantartás!

Ahogy az a STIHL gépeinél megszokott, az MS 462 C-M motorfűrészenek karbantartása és szervizelése a lehető legoptimálisabb: az időről időre törődést igénylő alkatrészek, így a szűrő, a henger és a gyújtógyertya is könnyen hozzáférhető.

Az eszköz új sugárirányú szigeteléssel ellátott HD2-légszűrője hosszú élettartamú, és kiemelkedően jó szűrőhatással bír annak érdekében, hogy az elhasználódás mértéke csökkenjen, a motor élettartama pedig ezzel párhuzamosan megnőjön.

A STIHL Ematic rendszer a vágószerkezettől és a fafajtól függően akár 50 százalékkal is csökkentheti a lánckenő olaj fogyasztást egy hasonló, Ematic rendszer nélküli géphez viszonyítva.

A továbbított olaj mennyisége az olajpumpa kiterjesztett beállítási tartományának köszönhetően tovább növelhető, melyre különösen poros körülmények között vagy hosszabb vezetőlemezek használatakor van szükség. A karbantartási munkák során felmerülő csavarelvésztesek rizikóját is drasztikusan lecsökkentette a STIHL, a lánckerékfedélhez rögzített anyák többé nem gurulnak el, így a vágószerkezet beállítása vagy cseréje is gond nélkül elvégezhető.

A speciális tartályzárakkal egyszerűvé és tisztává válik mind a benzin, mind pedig az olajtartály feltöltése. A tartályzárakat könnyedén, szerszámok használata nélkül lehet nyitni és zárni, az oldalsó láncefeszítésnek köszönhetően pedig a láncefeszítés biztonságosan, az éles lánccal történő érintkezést elkerülve végezhető el. (x)

A STIHL prémium kategóriás, professzionális eszközeit keresse a webshopban és a szakkereskedésekben.
www.stihl.hu www.stihl-shop.hu

Az MS 462 C-M számokban

Lökettérfogat: 72,2 cm³
Teljesítmény: 4,4 kW
Tömeg: 6,0 kg
Teljesítménysúly: 1,4 kg/kW
Hangnyomásszint: 108 dB (A)
Zajtelsítményszint: 119 dB (A)
Rezgésgyorsulás (bal/jobbs): 4,8 / 3,6
Ürtartalom üzemanyagtartály / Kenőolaj (cm³): 720 / 340
STIHL Oilomatic fűrészlánc
Osztása: 3/8"
Típus: RS
Rollomatic vezetőlemez (vágáshossz, cm): 45

Andreas STIHL Kft.

A Stihl International GmbH mezőgazdasági, erdészeti és kerti gépek gyártásával, forgalmazásával és szervizelésével foglalkozik. A vállalatot 1926-ban alapították, máig 100 százalékgig családi kézben van, jelenleg több mint 160 országban képviselteti magát. A magyar leányvállalat, az Andreas STIHL Kft. 1991 óta van jelen Magyarországon, ma már közel 300 szakkereskedéssel és 140 szakszervizzel.

A motorfűrész és benzinüzemű fűkasza szegmensében, valamint a motorfűrész-vezetőlemezek és láncok értékesítési területén piacvezető.

A cég a STIHL Timbersports nemzetközi fakitermelő versenysorozat névadó szponzora is.

A FAGOSZ alapításától a szociális párbeszédig

**Beszélgetés Mócsényi Miklós
faipari mérnökkel,
a szövetség főtitkárával**

Erdészeti és Faipari Híradó – Mikorra nyúlik vissza a Fagazdaságok Országos Szövetsége (FAGOSZ) megalakulása?

Mócsényi Miklós – Annak idején létezett a hosszabb előtörténetű Magyar Gazdasági Kamara. Ebben létrejöttek a különböző ágazatok tagozatai, köztük a Fagazdasági Tagozat, amelyben az erdőgazdaságok és az ún. elsődleges faipar szereplői voltak tagok. A működése végén Czebei Sándor volt az elnök.

ErFa Hír – Volt mozgás, változás akkoriban?

M. M. – Vállalat megszűnés szinte soha, és újonnan létrejövők sem nagyon akadtak. A hatvanas években kialakult cégekör nagyjából állandó volt.

ErFa Hír – Mi volt a tagozat funkciója? Érdekvédelem, tájékoztatás?

M. M. – A nyolcvanas évek elején ismét megeresztették a gyepőt, mondván, mi lenne, ha gazdálkodnánk is, nemcsak tervutasítás lenne. Ennek a változásnak volt az egyik „mellékterméke” a Magyar Gazdasági Kamara. Tehát, mi lenne, ha a cégek nem csak főntről kapnának ukázt, hanem, netán saját gondolataik is támadhatnának. Erre volt jó a kamara, ahol összejöttek a vezetők és a szakemberek, és megbeszélték az ágazat helyzetét.

ErFa Hír – Mikor alakult meg a FAGOSZ?

M. M. – A rendszerváltozást követően, 1990. június 14-én tartották a FAGOSZ, mint szakmai szövetség alakuló ülését, amelyre engem is meghívtak.

ErFa Hír – A szövetség megalakulását mi „kényszerítette” ki?

M. M. – Maga a rendszerváltozás. Mindent átvilágítottak, megérkeztek a tanácsadók. Az MGK-t – ha jól emlékszem – a Pricewaterhouse nézte meg, s azt mondta, ez így nem jó, hanem ahány szakmai tagozat van, annyi szakmai szövetség kell. Ezeknek lesz a feladatuk, hogy létrehozzák a már szövetség rendszerű gazdasági kamarát.

A FAGOSZ megalakulása után augusztusi szabadsága alatt fölhívta telefonon (az idősebb – a szerk.) Alpár Tibor, a FALCO akkori vezérigazgatója, ami – számára – elég hihetetlennek tűnt. Vissza-

Mócsényi Miklós főtitkár

hívta, találkoztak és fölkérte, hogy legyen a FAGOSZ főtitkára. Kérdezte, hogy miről is lenne szó, mi az a FAGOSZ? Utólag kiderült, hogy még egyikük sem tudta pontosan, mi is az a szakmai szövetség. Mócsényi akkor volt 38 éves, arra gondolt, abba kéne hagyni a hivatalnokoskodást és valami újat kezdeni. Fejest ugrott az ismeretlenbe. Az alapításhoz szükséges iratok közül szerencsére a bírósági bejegyzés októberre megérkezett, de az adóhatósági, statisztikai bejelentés, a banki számlanyitás még előtte volt. Ezt két hét alatt el kellett intéznie, már csak azért is, hogy fizetést kapjon a következő hónapban. Ehhez járult, hogy irodájuk sem volt. Szerencsére az MGK akkor kiürült épületében, a Kuny Domokos utcában kaptak helyet.

ErFa Hír – Honnan jött a működéshez szükséges forrás?

M. M. – Erről az alapító közgyűlés megfeledezett. Végül az MGK a hozzá befizetett évi tagdíjak felét átadta az újonnan megalakult szövetségeknek.

A FAGOSZ alelnöke, Ébli György, az Erdei Termék Vállalat akkori vezérigazgatója javasolta, hogy Molnár Jánosné kérje meg szervezőtitkárnak. Ő értett az összes hivatali adminisztrációs munkához. Gyorsan megírták a most már náluk tag vállalatoknak az 1991. évi tagdíj számlát, s csodák csodája januárban át is utalták.

ErFa Hír – A cégek miként élték meg a tagságot? Presztízt jelentett vagy kötelezettséget?

M. M. – Ma már nem tudom, hogy élték meg, de talán a korábbi beidegződések adta megszokás számított.

Abban az időben – a rendszerváltozáskor – mindenki nézelődött, mi is történik, mit kell csinálni, merre kell igazodni. Talán nem lesz baj, ha mi abban is benne vagyunk, nem hátrány, ha több helyről is kapunk információt – gondolhatták. – Akik tagjai voltak az MGK-nak, azok automatikusan átjöttek, és léptek be új tagok is.

ErFa Hír – Azt gondolom, a kulcsszó a információ, hisz’ abban az időben óriási volt az információhiány. A minisztériumok már nem voltak abban a helyzetben, hogy diktáljanak.

M. M. – Ami azt illeti, még próbálkoztak, a megszokás lendülete még tartott. De ott is feltették a kérdést, hogy miért is készítünk mi elemzéseket, jelentéseket? Mi jogalkotással foglalkozunk, nem gazdasági elemző központ vagyunk.

ErFa Hír – Erre az időszakra jól emlékszem, – a kormánypart közelében dolgoztam – az Országgyűlés futószalagon gyártotta a jogszabályokat, hogy működőképes legyen a gazdaság.

M. M. – Nálunk viszont az vetődött föl, hogy jó, már létezőnk, de a cégek miért maradnak majd tagok? Önkéntes a tagság, valamit adnunk kell nekik. Elkezdtek csinálni a legkülönbözőbb elemzéseket. Próbálkoztunk külkereskedelmi statisztikákkal, belföldi adatgyűjtéssel. Szerencsére rengeteg információ összegyűlt a szövetségnél, ezt földolgoz-

tuk és ebből született a Fatáj, az erdészeti és faipari szaklap. Bedolgozott nekünk Telkes János, aki óriási tapasztalattal rendelkezett, nyelveket beszélt és kitűnő tömörítvényeket készített a külföldi szaklapokból. Kisipari módszerekkel sokszorosítottuk és postáztuk a tagságnak. Később már nyomdai úton állítottuk elő.

ErFa Hír – Tagdíj fejében ingyen terjesztették...

M. M. – Igen, de volt néhány előfizető is. Egy idő után el kellett döntenünk, hogy részben átalakulunk kiadóvá vagy más megoldást keresünk. Addigra 3 erős faipari szaklap volt: a Magyar Asztalos, a Profifa és a HírFa, meg persze az Erdészeti Lapok, tehát volt komoly konkurencia. Úgy döntöttünk, hogy áttérünk az időközben megerősödött és elterjedt Internetre. Először pdf-ben e-leveleket küldtünk, majd a FAGOSZ-honlapon szerkesztettük, végül megnyitottuk az önálló fataj.hu honlapot, s ennek bejegyzéseiről küldünk ma is heti hírlevelet az érdeklődőknek. A másik nagy projektünk FAKAT nevű címkatalógusként indult nyomtatva, majd CD-n, honlapon, mára pedig Fatudakozó néven érhető el az interneten. Mellette készül évente az Erdészeti, illetve a Faipari Cím- és Terméktár nyomtatva.

ErFa Hír – Hogyan áll össze a Fatáj híryanaga?

M. M. – Összegyűjtünk sok helyről mindenféle híreket, de időnként mi is írunk eredeti cikkeket. Tóth János kollégám pedig sok munkával kigyűjti és összeállítja a szabadon hozzáférhető cégbírósi adatokból a fagazdasági cégek körben megszűnő vállalatok listáját. Ez fontos információt jelent a szállítók és a lehetséges partnerek számára. Egyébként most, az előző év hasonló időszakával összehasonlítva, erősen csökkent az ilyen bajba került, csődeljárás alá vont cégek száma.

ErFa Hír – Ez egybe vág azzal az információval, amit a Soproni Egyetem faipari karának dékánja, Alpár Tibor mondott a Híradónak ez év elején. Ő azt mondta, hogy keresik a faipari szakembereket, már „lábon”, diploma előtt elviszik a faipari mérnököket és alkalmazzák őket. Az alakuló, induló cégeket is figyelik?

M. M. – Ez sokkal nehezebb, mert az alakuláshoz bejegyzett név nem mindig igazít el a fő tevékenységet illetően, és a megadott tevékenységi körök közül sem tudható, hogy ténylegesen melyiket gyakorolja, de János gyűjti a születőket is és

mindezzel kell folyamatosan frissíteni a Fatudakozó adattartalmát.

Ezen adatok mellett előállítják a száz legnagyobb bútorgyártó és a harminc legnagyobb magán-erdőgazdálkodó listáját is, a 22 állami erdőgazdaság adatait is. Ezek a listák és elemzések kedveltek az olvasók körében. A profi felhasználók, piackutatók is felhasználják az adataikat.

M.M.: „Döntenünk kellett...”

ErFa Hír – Ez ingyenes adatszolgáltatás?

M. M. – Igen. Nem hiszem, hogy pénzért el tudnánk adni. Korábban végeztünk kérdőíves adatgyűjtést is, de a válaszadás önkéntes, tehát ennek megfelelően esetleges. De nem is győznénk a rengeteg adat földolgozását. A rönkfogyasztási felmérésünk iránt pl. minden esetben sokan érdeklődtek.

ErFa Hír – Néhány évvel ezelőtt lobbizott a faipar minisztériumi befogadásáért, merthogy a földművelésügyből kiszorult...

M. M. – Minden kormányváltást követ az a jogszabály, amelynek az a címe, hogy a minisztériumok felsorolása. Ebből következik az egyes tárcák működési területeinek leírása is. A 2006-ban ebben az agrártárcánál a faipar kimaradt, máshol pedig nem jelent meg.

ErFa Hír – Feledékenységből?

M. M. – Sejtésem szerint nem erről volt szó. Ha végignézzük, az agrártárcánál '90 után a faipar fokozatosan veszítette el a jelentőségét: megszűnt a minisztériumban a Faipari Osztály is, majd elment az utolsó faiparos kolléga is a tárcától. Végül a faipari feladatkörök is kimaradtak. 2008

körül sikerült tisztázni, hogy – mint minden ipar – immár a faipar is, a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz tartozik. Még Matolcsy György irányította a tárcát, amikor megírtuk a levelünket, hogy segítsen beilleszteni a faipart a tárcája feladatkörébe.

A miniszterváltás miatt az ügyük csaknem feledésbe merült, majd fölhívta a minisztérium egyik munkatársa, hogy segítsen neki levelük megválaszolásában. Végül Glattfelder Béla államtitkársága idején sínre került a faipar ügye. Most Pomázi Gyula helyettes államtitkárhoz tartozik a szakág. A 2016 tavaszán elfogadott Irinyi Terv részévé vált a faipar a zöldgazdaságon belül. Több szervezet összefogásával faipari stratégia készült, s hamarosan megszületik a Faipari Cselekvési Terv is. Ezt a szövetség sikereként is értékelhetik.

ErFa Hír – Ha jól értem, szervezeti egysége változatlanul nincs a faiparnak...

M. M. – Az NGM Stratégiai Főosztály keretében foglalkoznak munkatársak a témával. A legfontosabb, hogy az Irinyi Terv részeként stratégiai szerepet kapott olyan ágazatként, amely elsősorban vidéken sok embernek biztosít munkalehetőséget, és olyan termékeket állít elő, amely szénmegkötő.

ErFa Hír – Van-e jelenleg állami tulajdonú faipari cég?

M. M. – Önálló nincs, azok mind magáncégek. Ugyanakkor az erdőgazdaságok közül jó néhány folytat faipari tevékenységet. E téren a Bakonyerdő Zrt. a zászlóshajó, de ide sorolható a SEFAG Zrt., az Egererdő Zrt., a Zalaerdő Zrt., a KEFAG Zrt. és mások is.

ErFa Hír – Milyen külkapcsolataik vannak?

M. M. – Említésre méltó, hogy '92-ben ránk talált az Európai Faipari Szövetség a CEI-Bois. Beléptünk, és tavalyig tagok is voltunk. Tavaly már annyira megemelkedett a tagdíj, hogy nem tudtunk tovább maradni.

ErFa Hír – Úgy tudom, kaptak támogatást a tagdíjra.

M. M. – Öt vagy hat helyről kaptunk támogatást az idők folyamán, de mára ez a lehetőség megszűnt. Évente mintegy 2 millió forint a tagdíj, plusz az évi 2-3-szori utazási költség. Néha adódtak jó pályázatok, projektek, ráadásul a nemzetközi szövetségben is nagyon sok fontos információ mozog.

ErFa Hír – Mit csinál ez a szövetség?

M. M. – Ugyanazt, amit mi itthon: Brüsszelben el akarják ismertetni, hogy a

faanyag milyen szép és jó szénraktározó, megújuló és környezetbarát. Sőt mindez jelenjen meg a jogszabályokban is, már-már az EU-irányelvekben.

ErFa Hír – Magyarul, lobbiznak...

M. M. – Úgy van, a Brüsszeli Bizottságnál akarják a jogalkotást befolyásolni. Ismert, hogy számos hazai jogszabály a brüsszeli irányelvek tükörképe. Ha sikerült ezt jó irányban befolyásolni, akkor arról nem nehéz jó tükörképet csinálni.

ErFa Hír – Hasonló szervezetük van a szakszervezeteknek is...

M. M. – Igen, a nemzeti szakszervezetek is összeálltak, és részt vesznek az Európai Nemzetközi Szakszervezeti Szövetségben. Ha tehát megvan a munkaadói oldal és a munkavállalói oldal felépítménye, akkor – ugyanúgy, ahogy a FAGOSZ-nak 1992 óta van ágazati kollektív szerződése az erdészeti szakszervezettel – működhet a szociális párbeszéd EU-szinten is. Egyébként nem sok ágazatnak van ágazati kollektív szerződése. Tehát, ahogy mi partnerségben vagyunk, ugyanúgy a CEI-Bois is partnere a Nemzetközi Építési, Faipari és Erdészeti Szakszervezeti Szövetségnek.

A 2004-es EU-csatlakozást követően javasolta az EU, hogy az új tagországok teremtsék meg a szociális párbeszéd intézményes kereteit. Ezt a feladatot az akkori Gazdasági Minisztérium kapta meg, s létrejött az Ágazati Párbeszéd Bizottság. Megalkották az ide vonatkozó törvényt és a végrehajtási utasítást, s a témáért egy főosztály felel a tárcán belül.

ErFa Hír – A törvény előírja, hogy forrásokkal is támogatni kell...

M. M. – Igen, valamennyi költségvetési pénzt is tettek mellé. A Faipari, Bútoripari és Erdészei ÁPB keretében a FAGOSZ, az Asztalos Szövetség, a Bútoripari Szövetség, a munkaadói oldalt kép-

Dudás Péter EFDSZ-elnökkel

viselte, a munkavállalói oldalon pedig a MEDOSZ az ÉFÉDOSZSZ, a Munkás-tanácsok Faipari Tagozata, valamint az EFDSZ állt össze akkor.

Azóta számos közös akció volt, rengeteg témát megtárgyaltak, többek között a munkavédelemmel kapcsolatban. Körülnéztek a környező országokban is tanulmányút és tapasztalatsere keretében. Éppen a napokban zajlott egy hasonló a Cseh Köztársaságban. (Lásd a beszámolót a Híradó 6. oldalán! – a szerk.)

ErFa Hír – Milyen nagyságrendű ez a költségvetési támogatás?

M. M. – Sajnos ez az összeg erősen összezsugorodott, ma már nem tudunk ebből negyedéves, vagy éves gazdasági elemzéseket végeztetni, amelyek az ágazat helyzetét mutatták be. Vizsgáltuk az elsődleges faipar, a bútortipar és az erdészet teljesítményét az árbevétel, export-import, az alkalmazottak, a bérek adatai alapján.

Ezek egyébként nyilvános KSH-adatok, de a kigyűjtésük, elemzésük nem fér bele a cégek idejébe. Ilyet sehol nem készítenek az ágazaton belül. Ebben a szegmensben piacutató sem folyik. Az erdészeti hatóságnál is van adatgyűjtés, de publikált elemzések ott sem készülnek.

Holott, ha politikai döntések előtt érvelni akar az ágazat, adatok és elemzések nélkül ez elég nehéz.

ErFa Hír – Jelenleg az Ágazati Párbeszéd Bizottság tevékenysége miben merül ki?

M. M. – Most nincsenek aktív tárgyalások folyamatban. Az EFDSZ egy darabig szorgalmazta az ágazati kollektív szerződés megújítását, mert a hivatkozott jogszabályokat azóta többször is módosították. Készültek tervezetek erre, hogy legalább a hivatkozások aktuálisak legyenek. Nehezíti a helyzetet az, hogy az erdészeti társaságok alkalmazásában fizikai dolgozó alig van, s a tulajdonosi oldalt a minisztérium képviselné, amelyik főhatóságként a szociális párbeszéd harmadik oldala is. Többször is nekifutottunk a témának, de ebben a helyzetben nem jutottunk előrébb. Ugyanakkor nem tudok semmilyen szociális feszültségről, amivel foglalkozni kellene.

ErFa Hír – A jogszabályok szinkronba hozása összeolvasás kérdése... Ki végezze el ezt a munkát?

M. M. – Ez jogi szakmunka. Ahhoz, hogy e téren is történjék valami, a munkavállalói oldal érdeke, tehát neki kell kezdeményeznie. Legalább két éve nem történt semmi, amennyiben jelentkezne, mi a magunk részéről fogadókészek vagyunk. Olyan gondot is érzékelek, hogy az erdőgazdaságok teherviselő képessége nem egyforma. A kollektív szerződésnek akkor van értelme, ha valamekkora többletet nyújt a Munka Törvénykönyvéhez képest. Körkérdés alapján a legkevesebbet ajánló javaslata kerülhet be maximumként. Ez az egyeztetés oly' bonyolulttá tette a megoldást, hogy egyelőre leállt e folyamat.

ErFa Hír – Ezek szerint a labda az EFDSZ térfelén pattog?

M. M. – Szerintem igen.

Zétényi Zoltán

Erdésznők Kapuvárott

Az Erdésznők Országos Találkozóját 2017. október 12–13-án a Kisalföldi Erdőgazdaság Kapuvári Erdészeténél rendezték meg.

Orbán Tibor vezérigazgató köszöntötte a hölgyeket, röviden bemutatta a KAEG új létesítményeit, a Magyalosi lóteret, a lovardát.

Dr. Bitay Márton államtitkár is szeretettel köszöntötte a megjelenteket, és hangsúlyozta, hogy a női gondoskodásnak nemcsak a családban, a munkában is fontos szerepe van. Megemlítette az új Erdőtörvényt, amelyben elismerték az erdész társadalmi szerepét. Reméli, hogy a hölgyeknek más találkozó formájában is meg tudja köszönni a munkájukat.

Lomniczi Gergely, az OEE (akkori) főtitkára is szeretettel köszöntötte az erdésznőket és a jelenlévőket. Szintén megemlítette az új Erdőtörvényt, felsorolta az elmúlt és a jövő várható programjait. Megköszönte a házigazdáknak a hölgyek vendéglátását. Bejelentette, hogy sajnálattal, de távozik az OOE főtitkári posztjáról, utódja Szentpéteri Sándor lesz. Számára mindig ez a rendezvény volt a legkedvesebb. Megköszönte a hölgyek társaságát és a 85 × 2 pusztit elviszi magával.

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó megköszönte a sok támogatást és a sok-sok munkát, amivel évről évre megrendezik ezt a találkozót. 1988-ban rendezték meg az első Erdésznők Országos találkozóját, melynek ő volt az egyik főszervezője.

Ebéd után lovaskocsival, gyalogosan, terepjárókkal váltva jártuk be a Göbösmajori Ökoturisztikai Központot, a tavat, a cseres erdőt és a tanösvényt.

Délután a szabadtéri kápolnánál a Spiritus együttes saját dalaival szórakoztatta a jelenlévőket.

Egy kis szakmázás

Az ízletes és bőséges vacsora után a fertőrákosi férfikórusnak a hölgyek részére összeállított impozáns műsorát hallgattuk, majd – hölgyválasszal indítva – hajnalig tartó multság vette kezdetét.

Másnap délelőtt a fertői Esterházy-kastélyt látogattuk meg, érdekes filmvetítéssel egybekötve.

Utána átsétáltunk a kastély meseszép parkján a KAEG kezelésében lévő Lés-erdőbe, az egykori mulatóerdőbe.

Megpihentünk a Bagatellnél, ahol a vezérigazgató-helyettes úr bemutatta a környező parkerdő régi és új állapotát.

Ez egy Bagatell

Sétakocsikázás

Kóródi Sándor tájékoztatója

Fertődön, a kastélyban

Az ízletes ebéd után ki-ki hazaindult az egy év múlva viszontlátás reményében. A találkozón új barátságok kötődtek, a régiiek pedig még erősebbek lettek.

Köszönjük Kóródi Sándor igazgatónak a kitűnő szervezést, lebonyolítást s nem utolsó sorban a jó hangulatot! Az égieknek pedig a csodálatos időt.

Becker Mária

NEFAG Zrt. Monori Erdészete

Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

ÁPRILIS		
1	Vasárnap	Húsvét, Hugó
2	Hétfő	Húsvét, Áron
3	Kedd	Buda, Richárd
4	Szerda	Izidor
5	Csütörtök	Vince
6	Péntek	Bíborka, Vilmos
7	Szombat	Herman
8	Vasárnap	Dénes
9	Hétfő	Erhard
10	Kedd	Zsolt
11	Szerda	Leó, Szaniszló
12	Csütörtök	Gyula
13	Péntek	Ida
14	Szombat	Tibor
15	Vasárnap	Anasztázia, Tas
16	Hétfő	Csongor
17	Kedd	Rudolf
18	Szerda	Andrea, Ilma
19	Csütörtök	Emma
20	Péntek	Tivadar
21	Szombat	Konrád
22	Vasárnap	Csilla, Noémi
23	Hétfő	Béla
24	Kedd	György
25	Szerda	Márk
26	Csütörtök	Ervin
27	Péntek	Zita
28	Szombat	Valéria
29	Vasárnap	Péter
30	Hétfő	Katalin, Kitti

MÁJUS		
1	Kedd	Munka ü., Fülöp, Jakab
2	Szerda	Zsigmond
3	Csütörtök	Irma, Tímea
4	Péntek	Flórián, Mónika
5	Szombat	Györgyi
6	Vasárnap	Frida Ivett
7	Hétfő	Gizella
8	Kedd	Mihály
9	Szerda	Gergely
10	Csütörtök	Pálma, Ámin
11	Péntek	Ferenc
12	Szombat	Pongrác
13	Vasárnap	Imola, Szervác
14	Hétfő	Bonifác
15	Kedd	Szonja, Zsófia
16	Szerda	Botond, Mózes
17	Csütörtök	Paszkal
18	Péntek	Alexandra, Erik
19	Szombat	Ivó, Milán
20	Vasárnap	Pünkösöd , Bernát, Felícia
21	Hétfő	Pünkösöd , Konstantin
22	Kedd	Júlia, Rita
23	Szerda	Dezső
24	Csütörtök	Eliza, Eszter
25	Péntek	Orbán
26	Szombat	Evelin, Fülöp
27	Vasárnap	Hella
28	Hétfő	Csanád, Emil
29	Kedd	Magdolna
30	Szerda	Janka, Zsanett
31	Csütörtök	Angéla, Petronella

JÚNIUS		
1	Péntek	Tünde
2	Szombat	Anita, Kármén
3	Vasárnap	Klotild
4	Hétfő	Bulcsú
5	Kedd	Fatime
6	Szerda	Cintia, Norbert
7	Csütörtök	Róbert
8	Péntek	Medárd
9	Szombat	Félix
10	Vasárnap	Gréta, Margit
11	Hétfő	Barnabás
12	Kedd	Villó
13	Szerda	Anett, Antal
14	Csütörtök	Vazul
15	Péntek	Jolán, Vid
16	Szombat	Jusztin
17	Vasárnap	Alida, Laura
18	Hétfő	Arnold, Levente
19	Kedd	Gyárfás
20	Szerda	Rafael
21	Csütörtök	Alajos, Leila
22	Péntek	Paulina
23	Szombat	Zoltán
24	Vasárnap	Iván
25	Hétfő	Vilmos
26	Kedd	János, Pál
27	Szerda	László
28	Csütörtök	Irén, Levente
29	Péntek	Péter, Pál
30	Szombat	Pál

OKTÓBER		
1	Hétfő	Malvin
2	Kedd	Petra
3	Szerda	Helga
4	Csütörtök	Ferenc
5	Péntek	Aurél
6	Szombat	Brúnó, Renáta
7	Vasárnap	Amália
8	Hétfő	Koppány
9	Kedd	Dénes
10	Szerda	Gedeon
11	Csütörtök	Brigitta
12	Péntek	Miksa
13	Szombat	Ede, Kálmán
14	Vasárnap	Helén
15	Hétfő	Teréz
16	Kedd	Gál
17	Szerda	Hedvig
18	Csütörtök	Lukács
19	Péntek	Nándor
20	Szombat	Vendel
21	Vasárnap	Orsolya
22	Hétfő	Előd
23	Kedd	Nemzeti ünnep , Gyöngyi
24	Szerda	Salamon
25	Csütörtök	Bianka, Blanka
26	Péntek	Dömötör
27	Szombat	Szabina
28	Vasárnap	Simon, Szimonett
29	Hétfő	Nárcisz
30	Kedd	Alfonz
31	Szerda	Farkas

NOVEMBER		
1	Csütörtök	Mindenszentek , Marianna
2	Péntek	Achilles
3	Szombat	Győző
4	Vasárnap	Károly
5	Hétfő	Imre
6	Kedd	Lénárd
7	Szerda	Rezső
8	Csütörtök	Zsombor
9	Péntek	Tivadar
10	Szombat	Réka
11	Vasárnap	Márton
12	Hétfő	Jónás, Renátó
13	Kedd	Szilvia
14	Szerda	Aliz
15	Csütörtök	Albert, Lipót
16	Péntek	Ödön
17	Szombat	Gergő, Hortenzia
18	Vasárnap	Jenő
19	Hétfő	Erzsébet
20	Kedd	Jolán
21	Szerda	Olivér
22	Csütörtök	Cecília
23	Péntek	Kelemen, Klementina
24	Szombat	Emma
25	Vasárnap	Katalin
26	Hétfő	Virág
27	Kedd	Virgil
28	Szerda	Stefánia
29	Csütörtök	Taksony
30	Péntek	Andor, András

DECEMBER		
1	Szombat	Elza
2	Vasárnap	Melinda, Vivien
3	Hétfő	Ferenc, Olivia
4	Kedd	Barbara, Borbála
5	Szerda	Vilma
6	Csütörtök	Miklós
7	Péntek	Ambrus
8	Szombat	Mária
9	Vasárnap	Natália
10	Hétfő	Judit
11	Kedd	Árpád
12	Szerda	Gabriella
13	Csütörtök	Luca, Otília
14	Péntek	Szilárda
15	Szombat	Valér
16	Vasárnap	Aletta, Etelka
17	Hétfő	Lázár, Olimpia
18	Kedd	Augustza
19	Szerda	Viola
20	Csütörtök	Teofil
21	Péntek	Tamás
22	Szombat	Zénó, Anikó
23	Vasárnap	Viktória
24	Hétfő	Ádám, Éva
25	Kedd	Karácsony , Eugénia
26	Szerda	Karácsony , István
27	Csütörtök	János
28	Péntek	Kamilla
29	Szombat	Tamara, Tamás
30	Vasárnap	Dávid
31	Hétfő	Szilveszter

Jubileumi kutatói nap Lakitelken

Az Alföld-fásítás folytatása – kihívásokkal

Az Alföldi Erdőkért Egyesület immár hagyományosan, november elején tartja azt a rendezvényét, amelyen összegzik ki, mit tett, illetve – kutatási eredményei alapján – mit javasol annak a siker-sztorinak a folytatása érdekében, ami az Alföld-fásítással kezdődött. Az immár 25. Kutatói Nap az elméleti és a gyakorlati szakemberek fóruma volt, ezúttal Lakitelken a Népfőiskola – fában sem szűkölködő – impozáns környezetében.

A megjelenteket Csiha Imre, az egyesület elnöke köszöntötte.

Bár az előadók általában a „minőségjavításra” koncentráltak, az ember óhatatlanul a mennyiségi oldalról közelít, vagyis, hogy hova jutottunk az 1923-as Alföld-fásítási törvény óta. Sokra! A nagy kihívás: ehhez hozzátenni valamit. Mihez is?

Erről Mózes Csaba, a Földművelésügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese beszélt. Az Alföldön 30 erdészeti tájon, az ország területének majd' 60 százalékán 25 800 gazdálkodó tevékenykedik. Hogy hányan élnek az erdőből, hány embernek ad munkát, termel hasznot, pontosan nem állapítható meg, de egyetlen évben 4-5000 közfoglalkoztatott biztosan munkát, fizetést kap, illetve az ugyancsak központi tűzifaprogramban 140-150 ezer köbméter fát juttatnak el a rászorultakhoz. Kiemelte, hogy a klímaváltozás által súlyosan érintett terület az Alföld. Ennek ellenére nem mondunk le a terveinkben megfogalmazott 27 százalékos erdősültség eléréséről a következő évtizedekben – hangsúlyozta az előadó. Megemlítette, hogy a magántulajdon a domináns az alföldi erdőkben.

Az eseményhez kapcsolódott a nagy elődre, az alföldi erdő apostolára, Kaán Károlyra való emlékezés, kiről Oroszi Sándor szólt. Felidézte, hogy 1919 karácsonyán adta ki a jelszót: „Erdőt az Alföldre!”, és bemutatta, milyen további szerepet játszott abban a folyamatban, ami odavezetett, hogy ma is beszélhetünk erdőkről az Alföldön. A történész elmondta, hogy mint általában az apostolokat, őt is számos bírálat érte még életében. Megemlítette, hogy nem Kaán Károly volt az első, aki javasolta az Alföld erdősítését. A Nagy-Magyarország földrajzi adottságai azonban nem indokolták ezeket az elképzeléseket. Kaán Károly ezeket beépítette az 1923. évi Alföld-fásítási törvénybe. Ez a törvény elsősorban az alföldi földtulajdonosokra rótt ki kötelezettségeket. A kötelezettek összeírása pedig munkát adott az elcsatolt területekről menekült államerdészeknek. Ez a folyamat 1944-ig tartott, és eközben 104 ezer hektárnyi szaporítóanyagot állítottak elő az állami csemetekertek. Ez évi 5–6 ezer hektárnyi telepítést

tett lehetővé. Kaán Károly további érdeme, hogy a fásítást összekapcsolta az ország népegészségügyi helyzetének a javításával. Az ország első erdésze nagyon jól fölismerte, hogy az Alföld társadalmi-gazdasági viszonyainak javítása nem lehet egyedül erdészeti feladat, hanem össze kell fogni a mezőgazdasággal, a vízügygel és minden más helyi (ipari) szereplővel.

Az alföldi erdészeti tájak klímabesorolásának pontosításáról Führer Ernő és munkatársainak előadása szólt, amit Jagodics Anikó vezetett föl. Az előadó kiemelte, hogy a jövőre vonatkozó előrejelzésekhez nincs elegendő adat. Sok és elsősorban a térinformatikai rendszerben elérhető meteorológiai adatra van szükség.

Az eredményeik alapján megállapították többek között, hogy a gyertyános-tölgyes táj területe csökkent, míg az erdőssztyepp klíma növekedett az elmúlt harminc évben.

N. L. – Z. Z.

A konferencia teljes beszámolója a www.forestpress.hu és a www.efdsz.hu oldalon érhető el. Fotó: **Zétényi Zoltán**

A konferencia végén kitüntetések átadására került sor.

Alföldi Erdőkért Emlékérem kitüntetésben részesült:

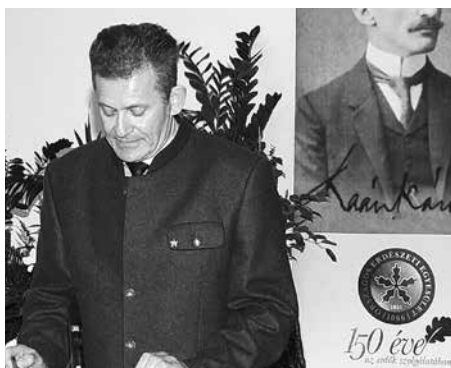
Ács Csaba erdésztechnikus – Nyírerdő Zrt
 Dr. Hirka Anikó erdőmérnök – NAIK ERTI
 Kovács István erdésztechnikus – NEFAG Zrt
 Lasancz János erdésztechnikus – DALERD Zrt
 Lipák László erdőmérnök – Swiss Krono Kft
 Dr. habil. Péterfalvi József erdőmérnök – Soproni Egyetem EMK
 Pozsgai Gábor erdésztechnikus – KAEG Zrt
 Tölgyfa Gábor erdőmérnök – Nyírerdő Zrt
 Dr. Tóth Béla erdőmérnök – NAIK ERTI posztumusz kitüntetése

2017 – Kaán Károly-émlékév IV.

Kaán Károly tovább élő szellemisége

Konferencia Kaán Károly munkásságáról

Az erdész szakma egyik legnagyobb egyénisége születésének 150. évfordulója alkalmából az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) és a Zalaerdő Zrt. „Kaán Károly tovább élő szellemisége” címmel konferenciát rendezett Nagykanizsán a magyar építészeti stílusjegyeket magán viselő Medgyaszay Házban.

Szentpéteri Sándor

Szentpéteri Sándor, az OEE ügyvezető igazgatója üdvözölte a megjelenteket, köztük Ugron Ákos Gábor állami földesért felelős helyettes államtitkárt, Dénes Sándort, Nagykanizsa MJV polgármesterét, Zambó Pétert, az OEE elnökét. Elmondta, hogy Kaán Károly születésének 150. évfordulója alkalmából az OEE kiemelt figyelmet fordít munkásságának méltatására. A konferencia célja, hogy hazánk erdeinek sorsát meghatározó, arra jelentős hatást gyakorló szakterületek képviselői tájékoztatást adjanak célkitűzéseikről, az erdők jövőjéről alkotott elképzeléseikről.

Rosta Gyula, a Zalaerdő Zrt. vezérigazgatója megnyitó beszédében kifej-

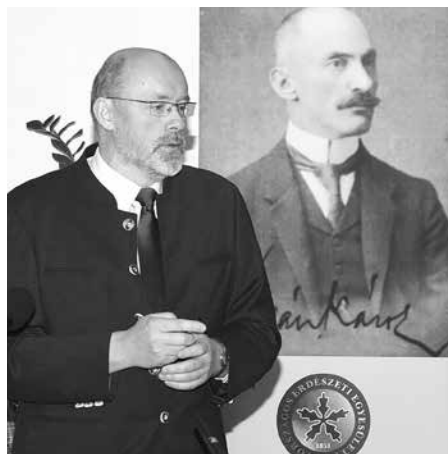

Rosta Gyula

tette, hogy az erdészeti ágazat ma is olyan küzdelmes és nehéz korszakot él át, mint a XX. század első felében. Meghatározó szerep hárul ránk a vidéki élet fenntarthatóságában, az élhető környezet megóvásában, a klímaváltozás hatásainak mérséklésében. Bizonyítsuk be, hogy hivatásunkat Kaán Károly szellemi örökségéhez méltó módon képviselő felkészült, tenni akaró és tudó szakemberekként szolgáljuk a magyar erdők ügyét.

A nyitóelőadást Hoczek László, a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola igazgatója tartotta „A középfokú erdészeti szakképzés napjainkban” címmel. Ma az erdészeti ágazatban háromszintű képzés folyik: szakmunkás-képzés, középfokú erdészeti és vadgazdálkodási technikus és egyetemi képzés.

Az igazgató ismertette az erdészeti középiskolák múltját, majd összehasonlította a jelen állapottal. Régebben felvételi vizsgával lehetett bejutni, válogatni lehetett a 4-es, 5-ös tanulók között, ma csak felvételi beszélgetés van. Ennek ellenére 4-es alatti bizonyítvánnyal nem lehet bejutni a soproni iskolába. Verseny van az erdészeti középiskolák között, a soproni és a szegedi szakközép színvonala jóval magasabb a többiekénél. Az idén az országosan

Prof. dr. Lakatos Ferenc

beiratkozottak száma 402, és ebben a tanévben várhatóan 409-en végeznek.

A gondok kapcsán elmondta, hogy az iskolában a szaktárgyak aránya 60 százalékról 40-re módosult és a gyakorlati óraszám is csökkent. Megszűnt a szakképzési hozzájárulás, s emiatt az eszközállományuk elöregedett.

A végül beszélt a szakmunkásképzésről is: Öt helyen folyik jelenleg, 119-en iratkoztak be az idén, és az összes tanulólétszám 900–977 között van. Jóval több kellene az erdészeteknek.

Vezérigazgatók a hallgatóság soraiban

Kaán Károly Erdőmérnöki Kar a Soproni Egyetemen?

Prof. dr. Lakatos Ferenc, a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának dékánja „Kaán Károly szellemi öröksége az erdőmérnök-oktatásban” című előadásában először vázlatosan ismertette az erdőmérnökképzés múltját, majd kitért Kaán Károly diákéveire és az egyetemmel való későbbi kapcsolatára.

A sok változás után jelenleg, 2017-ben öt szakon folyik mérnökképzés. 2017-től új mintatanterv alapján oktatnak az osztatlan Erdőmérnök Karon. Ez gyakorlat-orientált képzés, figyelembe véve az erdőgazdálkodók igényeit is.

2017-ben az Erdőmérnöki Karon 480 hallgató tanul, a doktoranduszokkal együtt 569 fő. 60 főt vehetnek fel, 40-45 helyezkedik el a szakmában, a többi máshol talál munkát.

Terveik szerint a Természeti Erőforrás Menedzser és a Vadgazdálkodás szaktárgyat angol nyelven is oktatnák a külföldi diákoknak.

Felvetette, hogy a Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar és a Simonyi Károly Műszaki Faanyagtudományi és Művészeti Kar mintájára az Erdőmérnöki Kar neve lehetne Kaán Károly Erdőmérnöki Kar. Befejezésül ismertette, hogy mit kell tudni egy erdőmérnöknek, mire jogosult és mit vár el tőle a szakma.

Tudatosítani kell, hogy nagy a baj

Dr. Borovics Attila, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ, Erdészeti Tudományos Intézetének igazgatója „Új tudományos kihívások az erdészetben” című előadásában főleg a klímaváltozás okozta károkról, ezek tudományos feldolgozásáról és a várható változásokról, előrejelzésekről beszélt szenvedélyes, meggyőző hangon. Hangsúlyozta, hogy világprobléma az éghajlat változása.

Dr. Borovics Attila

Az erdész szakmának az egyik legnagyobb kihívása a klímaváltozás. A következő 100 évben legalább akkora lesz a változás, mint az elmúlt 10 000 évben. Jelezte, hogy „Zala zöld aranya”, a bükk jövője gondokat vet fel. Az előrejelzések alapján a bükkös klíma a közeljövőben eltűnhet, és 20–30 év múlva erdőssztyepp, a borulató feltevés alapján sztyepp klíma lesz a meghatározó. A mai klímastratégiában erre fel kell készülni, megoldásokat kell keresni. Új megközelítések és vizsgálatok szükségesek.

A „megoldás” a tudatos, előrelátó erdész. Nagyon fontos a helyi éghajlati, termőhelyi tényezők figyelembevétele, előre tervezése. Már vannak virtuális talajtérképek. Ugyanígy fontos a tudatos szaporítóanyag-kiválasztás, megfelelő cél-fafajok alkalmazása, akár a helyiek rovására is. Végül közös gondolkodásra hívta fel a figyelmet.

Wisnovszky Károly

Wisnovszky Károly, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságának igazgatója „Az erdészeti igazgatás helyzete” című előadásában idézte Kaán Károly erdészeti politikáját, mely szerint ültessünk több erdőt, védjük meg és állítsuk a közjó érdekébe. Az ő nevéhez fűződik az 1923-as erdészeti igazgatásról szóló törvény, mely átalakította, megújította az akkori erdészeti szervezeteket.

Bemutatta a változásokat a mai időkig. Jelenleg igen bonyolult, szétzilált az erdészeti hatóság szervezete, két minisztériumhoz tartozik. A rendszerváltozás után az addigi 5000 gazdálkodó helyett 50 000 lett. Célként jelölte meg, hogy minél több erdő legyen, és az erdőgazdálkodás szabályozottan működjön a közjó érdekében.

Mocz András, a Mocz és Társa Magánerdészeti Kft. tulajdonosaként és a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének (MEGOSZ) elnökeként kapott szót. „A magánerdőgazdálkodás helyzete, lehetőségei” című előadásában elmondta, hogy a magán-erdők területe 125 000 ha, 50 000 gazdálkodó és 500 000 tulajdonos van. Igen nagy probléma az osztatlan közös tulajdon és a nagyfokú tőkeszegénység.

Szerinte 2017 előtt túlsúlyba került a természetvédelmi érdek, és a jelenlegi erdőtörvény-módosítással lett egyensúlyban az erdőgazdálkodás. A vidékfejlesztési program keretében, új jogcímekekkel 100 milliárd forintot különítettek el támogatásokra, főleg erdőtelepítésekre. Lehetőség van ültetvény létesítésének támogatására is.

Felhívta a figyelmet arra, hogy Magyarország szegénye az erdészeti géppark minősége. Emlékeztetett, hogy a Natura 2000 területek kijelölésekor nem értesítették a tulajdonosokat a korlátozásokról. Kiemelte, hogy fontos az integratori, szakirányító rendszer támogatása.

Ugró Sándor, a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatója az „Alföld-fásítástól a

természetvédelmi erdőkezelésig” címmel tartott előadásában dicsérte Kaán Károly Alföld-fásítási programját, mely jelentősen átalakította az Alföld tájképét. Azonban ennek nem csak pozitív hatása volt. Új fajok jelentek meg, viszont sok értékes faj eltűnt. A legelőterület csökkent, a szántó növekedett, a faanyagtermelés növekedett, a vaddisznó pedig nem kívánatos.

Az Alföld-fásítás nagy vesztesei azok a jellemző növények, állatfajok, melyeknek száma drasztikusan csökkent. Ilyen a pusztai árvalányhaj, a tarlós szegfű, homoki kikerics, csikófark, a földi kutya, a tuzok. Ismertette a felnyíló, mozaikos, ligetes erdőkezelés lényegét. Az is előfordulhat, hogy néhány faj védelmében az erdőt is megszüntetik, pl. a tarlós szegfű, földi kutya érdekében.

Tassy Márk, a Magyar Természetjáró Szövetség igazgatója „Előremutató fejlesztések a természetjárásban” című előadásában ismertette a szövetség felépítését, működését. Kiemelte, hogy nagyon jó az együttműködés az erdészekkel, több közös projekten dolgoznak. Fontos az a stratégiai együttműködési terv, melyet Zambó Péter, az OEE elnöke és Garancsi István, a Magyar Természetjáró Szövetség elnöke írt alá Kaszón, a vándorgyűlés alkalmával.

Az elmúlt időszakban igen jelentős anyagi forráshoz jutottak fejlesztések, beruházások: turistaházakat újítottak fel, turistautakat hoztak rendbe, pontos nyilvántartást vezettek be, kommunikációs és marketingeszközökkel népszerűsítették a természetjárást. 25 000 km turistautjuk jelentős része az erdőkben húzódik.

Kaán Károly példát mutatott nekünk

Dr. Bitay Márton Örs

A konferencia végén *dr. Bitay Márton Örs*, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára mon-

dott zárszót. Kaán Károlyban azt értékeli leginkább, hogy a XX. század elején a Trianon utáni nehéz világban, rögtön a sokk után olyan munkába kezdett, mely felrázta az erdészársadalmat, nem hátra fordult, hanem kitalálta, hogy ültessünk erdőt az Alföldre. A nehéz, sanyarú időszakban ez óriási előrelépés, kitörési lehetőség volt.

Úgy véli, hogy Kaán Károly szellemi örökségét, munkamorálját kell példának tekintenünk.

Az erdőtörvény módosítása kapcsán kijelentette, hogy „sikerült a sötétzöldek túlzó, a normális erdőgazdálkodást vegzáló szabályait visszaverni, és nem lett ebből különösebb »balhé«.” Sikerült elérni egy közös megállapodást. Szólt a mai erdőgazdálkodás sikereiről is. 2010 óta 16 milliárd forintot fordítottak a közjóléti funkciók fejlesztésére. Végezetül kitért a klímaváltozás okozta súlyos gondokra is.

A konferencia végén *Mocz András*, a MEGOSZ elnöke emlékéremet adományozott dr. Bitay Márton Örs államtitkárnak, az erdőtörvény megújítása érdekében kifejtett munkájának elismeréséért.

Koszorúzás a Zalaerdő székházánál

Néhány észrevétel a konferenciáról

Kaán Károly, mint a hazai természetvédelem apostolának szemlélete és a mai viszonyok összevetése valahogy kimaradt a programból, ugyanakkor a mai „sötétzöld” természetvédők éles kritikát kaptak.

A konferencia színvonalát emelte, hogy a 2007-ben az OEE által készített, Kaán Károly életét és munkásságát bemutató 15 nagyméretű tablót a Zalaerdő felújította s a terem falán bemutatta. Emellett az idei fotópályázat díjazott képeit is láthattuk.

A Múzeum téren, a Zalaerdő Zrt. székháza előtt folytatódott a rendezvény, ahol először két helyi kisiskolás erdőről szóló

előadását hallhattuk, majd *Szakács László* nyugdíjas erdész – e sorok írója – beszélt Kaán Károly ifjú éveiről, nagykanizsai és Zala megyei kötődéséről. Többek közt megemlítette, hogy Kaán Károly belterjes erdőgazdálkodás politikáját hogyan valósították meg az idén 100 éves Csömödéri Erdei Vasút kiépítésénél. Felhívta a figyelmet Kaán Károly helyi követőinek munkásságára, különösen *Barlai Ervinre*, aki 50 éve hunyt el.

Ezt követően dr. Bitay Márton Örs államtitkár, Zambó Péter elnök és Rosta Gyula vezérigazgató koszorút helyezett el Kaán Károly mellszobránál, tisztelegve az egyik legnagyobb magyar erdész előtt.

A Kaán Károly jubileumi év végén megállapítjuk, hogy méltón emlékeztünk meg életéről, munkásságáról és tovább élő szellemiségéről. Dicséret illeti a Zalaerdő Zrt.-t, amiért példásan megszervezte e jubileumi konferenciát.

Kép és szöveg: Szakács László

Mocz András előadása

Újabb Kaán-emlékmű

Magyar erdészeti szakemberek közül eddig: Kaán Károly (1867–1940) erdőmérnök, egykori földművelésügyi államtitkár, az egyik legnagyobb magyar erdészeti és természetvédelmi politikus emlékét örökítették meg a legtöbb helyen szerte az országban. Sőt még határainkon túl is, Szlovákiában, a feketebalogi Erdészeti Skanzenben.

Ez a hosszú sor születésének 150. évfordulója alkalmából tovább gyarapodott: a debreceni Nagyerdőben érdekes és szép emlékművet állított a Nyírerdő Erdészeti Zrt.

Az emlékoszlopot Vass Tamás erdőmérnök a Nagyerdő egyik már holt, nagyméretű tölgyfájából alkotta. Leleplezését Szalacsi Árpád, az erdészeti társaság vezérigazgatója, továbbá Zambó Péter, az OEE elnöke, valamint dr. Barcza Lajos, Debrecen város alpolgármestere végezte.

Előzmények 1989-ből

Az eseményről egész oldalas képes tudósítást közölt a Magyar Mezőgazdaság c. heti folyóirat 1917. évi 46. számának

Erdőgazdaság és Faipar című havi melléklete, ennek a címe: „*Emlékoszlopot avattak Debrecenben*”.

Azonban nem ez az első, a természetvédelemhez kapcsolódó monumentum a Nagyerdőben. Amint arról annak idején az ERFA 1989/12. számában tudósítottam, azon év októberében is avattak ott emlékművet az erdő egy része védetté nyilvánításának 50. évfordulója alkalmából. Két bronztábla volt egy tölgy kopjafára erősítve, Sass László debreceni fémöntő kisiparos műve, aki korábban erdőgazdasági dolgozó volt.

Az eseményeket Rakonczay Zoltán erdőmérnök, a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium miniszterhelyettese mozgatta. Ő érte el, hogy az első magyar természetvédelmi terület éppen egy erdőterületen legyen. Méltatta ezt Jakucs Pál debreceni professzor, akadémikus is akkori beszédében: gyakorlati vonatkozásban senki nem tett addig annyit a magyar természetvédelemért (Kaán Károlyt is beleértve), mint amennyit Rakonczay tett.

Közvetve megjegyzendő: hazánk első nemzeti parkját, a Hortobágyi N.P.-ot

is ő hozta létre 1972-ben, szintén Debrecen közelében. Utóbbi az intézményesített természetvédelem kezdetének tekintett 1872. év századik évfordulójára esett. Ugyanis a világ első nemzeti parkját, a Yellowstone N.P.-ot 1872-ben hozták létre az USA-ban.

Bányarét volt az ezredik

Emlékezetbe idézhetem még azt is a mostani Kaán-emlékmű apropóján, hogy 1989 októberében a nagyerdei avató ünnepség résztvevői onnan a Békés megyei Gyulavári határában levő mályvádi erdő Bányarét elnevezésű erdő-részletébe utaztak, ahol viszont az (akkor) ezredik természetvédelmi területen avattak szép emlékművet. Ez is Sass László alkotása volt, és ez is erdőterület: ma már kb. 33 éves, óriási fákból álló tölgy-körisszil ligeterdő, öt hektáron.

Rakonczay Zoltán beszédében azt szorgalmazta: ismét és mielőbb helyre kellene állítani az erdészet és a természetvédelem intézményes egységét.

Vajon mit mondana erre ma Kaán...

K.P.

Titkári értekezlet a Kisalföldi Erdőgazdaságnál

Göbös, vizes hansági erdőkben

Az októberi kihelyezett titkári értekezlet, illetve kiskonferencia helyszíné Göbös-major, az egykori Dél-Hansági Erdőgazdaság területén kialakított oktatási központ volt. Talán inkább „közjóléti bázis”, hiszen van itt szálloda és lovarda, medence, tó és erdei kápolna is. No és bőven göb, vagyis az ősduna által itt hagyott, rengeteg krumpli nagyságú kavics, ami nemigen kedvezett a földművelésnek. Így aztán maradt az erdő, a vad, mint hasznosítási lehetőség.

A gazda a Kapuvári Erdészet igazgatója, Kóródi Sándor és munkatársa, Bors László erdőgondnok, valamint a helyi szakszervezet titkára, Sipos Imre volt. Bár a nemzeti park részéről nem volt velünk senki, de mégis „jelen voltak”, hiszen rendre felmerült: milyen a viszony, mit engednek, mit nem, mi a természetes, mi nem. Nem ellenségek – szűrtük le a következtetést. Inkább – ideértve a felügyelőket is – közösen keresik a megoldásokat.

Az alapprobléma a víz, amely hol sok, hol kevés, de mindez egyszerre is előfordulhat. De az is a sajátosságokhoz tartozik, hogy – a vízüggyel való szoros együttműködés révén – szabályozni is tudják a vízszintet, azaz „öntözhetik” az erdőt. Persze nem mindig és nem mindenhol. De majd’ mindenhol van csatorna, kisvasút helyett sóderos út. No meg – talán kontrollként, összehasonlítási alapként –, ott a Lásbas erdő, illetve a Csíkos éger, ami egy erdőréssz, a területről eltűnt csíkhárlól elnevezve.

Jószorival ez maradt az egykori lecsapolatlan Hanyból. Az égeres különlegessége, hogy a víz lehúzóásával a tőzeg, illetve koturétteg összeesett, a felszín egy méterrel is lejjebb került, amit a fák nem tudtak követni, gyökereiken, mint lábakon állnak.

A másik „történelmi” érdekesség a feketedió esete. Ebben az idegenhonos fában – már jó száz évvel ezelőtt! – fantáziát láttak az itteni erdészek. Aztán mára még a nemzeti park is eltűri a nem fokozottan védett területeken. Egyébként nem árt tudni, hogy a feketedióra fiatal korában nem árt figyelni, mert érzékeny a fagyra és a vad is szereti.

Nem kerülhető meg persze a nyár, amelytől a lecsapolás után a megváltást várták errefelé. De aztán változott a helyzet, előtérbe került a természetvédelem,

vagyis napirendre a nemesnyár visszaszorítása. Szakszervezeti oldalról pedig egyre inkább az merül fel, hogy errefelé különösen kevés a munkaerő. Különösen a szakképzett. Ez aztán azzal is jár, hogy bizonyos gépi munkákról nem lehet lemondani akkor sem, ha mindenki a természetességről beszél. **N. L.**

Kiskonferencia és konzultáció

A KAEG Kapuvári Erdészet Göbös majori oktató központjában a helyi érdekképviselet vezetőivel a munkahelyi érdekegyeztetésről folyt az eszmecsere.

Branner Lászlóné irodavezető röviden összefoglalta a szakszervezetek helyzetének, szerepének megfogalmazását a 2012. évi Munkatörvénykönyv Harmadik rész 230–281. §-ai kivonatos ismertetésével.

Górász László főtitkár összehasonlította a 2012. évi szabályokat megelőző állapotokat és a jelenlegi helyzetet, elemezte a változások előnyeit és hátrányait, méltatta a szakszervezet jogosítványainak gyakorlatba illesztését (a tájékoztatás, ellenőrzés, kifogás szabadsága, közzétételhez való jog).

A terepi program során Kóródi Sándor erdőszervezet vezető tájékoztatást adott az épülő vadaskert helyszínén a vadgazdálkodás során felmerülő munkavédelmi és munkabiztonsági feladatokról.

A meghívottként jelen lévő társszakszervezet, a MÉDOSZ elnöke dr. Huiber Tibor részvételével vita kezdődött az aktuális érdekvédelmi problémákról: kollektív szerződéskötés, béralku, juttatások, a szakszervezet működésének biztosítása a munkahelyeken, tagszervezés. A vitát Dudás Péter, az EFDSZ elnöke vezette.

Másnap Górász László főtitkár előadásában a különböző tárgyalástechnikák ismertetésére került sor, és véleménycsere alakult ki a tapasztalatok alapján az alkal-

mazásukról. Sor került a kudarcok feltárására, az eredmények számbavételére a munkáltatóval szembeni követelések terén.

Konfliktusok természetesen keletkeznek az érdekek különbözőségéből adódó álláspontok mentén. Mindkét fél számára megfelelő kompromisszumot csak jó tárgyalási pozícióból és jó stratégiákkal lehet elérni.

Ahhoz, hogy a szakszervezeti tagokat képviselő tisztségviselő megfelelően tudja képviselni tagjainak érdekeit, helyesen kell felmérnie a gondokat, megfogalmazni a célokat, hogy jó alkupozíció alakítkson ki, érdemi tárgyalást folytasson.

Az ÉSZT-Jogpont füzetek tanulmányozása segítette a több oldalról való rálátást a szakszervezetek tennivalóira. Hozzájárult a célok pontos kitűzéséhez. Számos technika ismert, melyek alkalmazásával előnyösebb alkupozícióhoz juthatunk. Itt kell megemlíteni az alternatív vitarendezést, és a Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálatot, mely a felek közötti partnerség megőrzését célozza.

A munkavállalói érdekképviselet az ágazatban is eléggé eltérően működnek, attól függően, milyen kapcsolat alakult ki a gazdasági vezetés és a helyi szakszervezet között.

A tanácskozás hasznos volt abból a szempontból is, hogy egymás tapasztalatait elmondhatták a tisztségviselők, valamint kiértékelhetők voltak azok a problémák, melyekkel a továbbiakban a vezetésnek foglalkoznia kell. Ehhez a társszakszervezettel való együttműködés is szükséges lesz.

A jelenlevők – helyzetükből adódóan – kifejezetten gyakorlati oldalról közelítették meg a témákat. A résztvevők valamennyien hozzászóltak a vitához és egyöntetűen indokoltnak találták a témát, és véleményük szerint szükség van további hasonló alkalmakra. A cél: megtalálni az érdekvédelemhez legjobban megfelelő eszközöket, amelyek segítségével a titkár ki tudja kényszeríteni tagjai számára a lehető legtöbb előnyt.

A szakmai programokon a résztvevők hasznos tapasztalatokat szereztek egy speciális tájegységben, a Hanságban dolgozó kollégák munkájáról, munkakörülményeiről és a munkaerő helyzetéről. **B. E.**

Apimondia – 2017

A világ méhészeinek nagy seregszemléje

2017. szeptember utolsó, illetve október első napjaiban rendezték meg a törökországi Isztambulban a 45. Apimondiát, a Nemzetközi Méhészeti Kongresszust.

Talán nem mindenki tudja, hogy a méhészet és az erdészet között bizony vannak összefüggések. Mindenekelőtt az a tény, hogy az erdész kollégák közül számosan gyakorolják ezt a csodálatos szakmát. Ennél is fontosabb az a körülmény, hogy az erdő és a méhek között milyen szoros a kapcsolat! A mi éghajlati övünkben az erdő a méhek ősi élettere, amelyben minden rendelkezésükre áll, amire fennmaradásukhoz, sőt terjeszkedésükhöz szükségük van. Az erdei növényzet: a fák, cserjék és a légyszárú növények virágpor és nektár formájában bőségesen ellátják a méheket élelemmel. A faodvakban, sziklarepedésekben pedig megtalálják a biztonságos lakásukat. Ezenfelül a legfontosabb kapcsolatot a következőkben látom: Magyarországon az akácerdők területe, az összes erdőterület negyed része, amelyet természetesen erdészek gondoznak. Ugyanakkor ezen akácerdők nem is teljes területe termi meg azt a nektármennyiséget, amelyből a méhek, a méhészek közreműködésével előállítják azt a méztermenységet, amely az akácot a méztermelés szempontjából az első helyre teszi. Minőség tekintetében pedig szintén biztosított az akác első helye! Az akácméz a legfontosabb és legkeresettebb méz-exportcikkünk, sőt: legújabbán pedig hungaricummá is minősítették.

A többi ágazathoz hasonlóan, a méhészet is arra törekedett, hogy kialakítsa, megszervezze a világméretű együttműködés kereteit. Az első Apimondiát 1897-ben Brüsszelben rendezték. Irányelvnek azt

fogadták el, hogy kétévenként, a páratlan években tartják meg a kongresszust, lehetőleg más-más földrészen. Ezt nem mindig sikerült betartani: előfordultak néhány éves, de 10 éves kimaradások is. A rendszer azonban beindult, s ma már biztos a kétévenkénti megrendezés. Az utolsó eltérés: a délszláv háború miatt az 1991-re, a jugoszláviai Split-be tervezett Apimondia elmaradt. Számunkra – nyilvánvalóan – az 1983-ban megrendezett budapesti

Jobbra a szerző Isztambulban

Apimondia volt a legjelentősebb. A helyszínt jelentkezés alapján, szavazással választják ki, kétszer két évre előre.

A kongresszusok alkalmával ülésezik az Apimondia vezetősége: Megtárgyalják a szükséges témákat, döntéseket hoznak. A vezetőséget az elnök, az alelnök és a főtitkár, valamint a tudományos bizottságok (Apitherapia, Méhbiológia, Méh-egészségügy, Méhészeti közgazdaság, Méhészeti technológia, A fejlődő világ méhészete, Megporzás és méhlegelő) elnökei, továbbá az öt földrész bizottságainak elnökei – kiegészülve a mindenkori szervező ország vezetőivel – alkotják.

A kongresszusnak a tartalmi része is meghatározott. Első és legfontosabb része a tudományos előadások. Ezekben többségükben kutatók számolnak be legújabb eredményeikről, azt követik a poszttereken bemutatott tudományos kutatások.

A kongresszus másik fontos része a kiállítás, amelyen a legkorszerűbb eszközöket, módszereket, eljárásokat lehet megtekinteni és tanulmányozni, sőt vásárolni is van mód. A legérdekesebb része a kongresszusnak az ún. technikai nap, amelyen autóbusszokkal eljutunk vidékre is, működő méhészetek, méhészeti üzemek megtekintésére.

Kedves színfoltja a kongresszus által meghirdetett versenyeken való részvétel.

A mézektől kezdve a méhészetrel kapcsolatos képzőművészeti alkotásokig bezárólag ezen szinte mindennel találkozhatunk. A hivatalos programon kívül van az Apimondiának egyéb „hozádék” is: a résztvevő megismerheti a rendező országot.

Mindenekelőtt nagy vonalban megismerheti a rendező ország méhészetét, összehasonlítást tud tenni más országok, vagy akár Magyarország méhészetével. Megtudhattuk, hogy Törökország méhészeti nagyhatalom, 56 ezer méhészt tartanak nyilván. (A magyar adat 20 ezer.) 7 millió méhcsaládot gondoznak. Egy méhészre 117 méhcsalád jut. Egy család átlagos mézhozama 16 kg. A világon a hosszútűs fenyőkről (Pinus) begyűjtött mézharmat méz 90 százalékát Törökország termeli. Méhlegelőik fajokban és mennyiségben igen gazdagok, köszönhetően az országban található 3 éghajlati övnek.

Utoljára hagytam azt, ami talán a legfontosabb: más-más földrészek méhészeivel találkozhatunk, földrészeken átívelő barátságok köthetnek. És amit pontosan nem is lehet meghatározni, csak érezni: az a légkör, amelynek hatása alá kerül a látogató. És viszi, viszi magával egy életen át...

Fritsch Ottó

Megindulhat a méz exportja Kínába

A tartományokkal való együttműködés kiszélesítése és a tudományos együttműködés fejlesztése mellett számos további mezőgazdasági együttműködésre is lehetőség nyílik a magyar-kínai magas szintű tárgyalások eredményeként – jelentette ki Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter. Az agrártárca vezetője a megbeszéléseket követően partnerével aláírta a Kínába irányuló méz exportjáról szóló megállapodást.

A felek egyetértettek abban, hogy a jövőben szorosabbra fűzik az agrárerdészet terén kialakítandó kapcsolatokat. Az agrárer-

dészet különösen fontos abból a szempontból, hogy annak fejlesztése egyszerre védi a vízbázist és a talajt, miközben növeli a talajban megkötött és hosszú távra is elraktározható szén mennyiségét, mérsékelve a légkörben jelenlévő üvegházhatású gázok mennyiségét.

A mostani megállapodásnak köszönhetően valamennyi magyarországi méztermelő előtt megnyílhat a lehetőség, hogy a kínai piacra juttassa a kiváló minőségű magyar mézet – húzta alá az agrártárca vezetője.

(ForestPress)

Vadas Jenő emléke

S z á z h e t v e n éve, 1857. április 2-án született a ma már Miskolchoz tartozó Felsőháromban *Vadas Jenő* erdőmérnök, Soproni Egyetemünk (akkori jogelődjének) egykori jeles professzora.

Családi neve eredetileg Vlkolinszky volt. Atyjának korai halála miatt nagybátyja, Herman Ottó nevelte.

Elemi és középiskolai tanulmányai után iratkozott be a selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémiára. Oklevelét 1878-ban szerezte meg, azokban a boldog időkben még három év volt a tanulmányi idő.

Ezt követően Máramarosziget, a Földművelésügyi Minisztérium és a Temesvár-Vadászerdő voltak életútjának állomásai. 1891-ben visszatért Selmece, a szakoktatás területére. Életrajzírói nem mulasztják el megemlíteni, hogy kitűnő pedagógus volt. Növénytant, állattant, erdőtenyésztést és erdővédelemtant tanított három évtizeden keresztül, haláláig. Több alkalommal töltötte be a rektori tisztséget, s megírta az „erdőszakadémia” történetét is a Millenium alkalmára.

Termékeny szakíró volt, sok cikket publikált az Erdészeti Lapokban, többet társszerzőként; például erdészeti kísérlet-ügyünk történetét Bund Károllyal. Témái változatosak voltak.

Az utókor – tankönyve mellett – egyik legkiemelkedőbb művének az akácról írt monográfiáját értékeli, de foglalkozott más fajokkal is.

Legnagyobb teljesítménye a magyar erdészeti tudományos kutatások megteremtése volt selmeci központtal és az erdőéri iskolákra alapozott területi hálózattal, 1897 végén (120 éve). Kísérleti állomásunkat azután az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének (IUFRO) tagszervezetévé tette, egyik alapító szervezeteként. 1910-ben a IUFRO elnökévé is megválasztották.

Úgy tervezték, hogy 1914-ben Magyarországon rendezik meg a IUFRO kongresszusát, ezt azonban az I. világháború kitörése lehetetlenné tette. Végül is a IUFRO IX. kongresszusát 1936-ban bonyolították le hazánkban, a II. Nemzetközi Erdészeti Kongresszushoz kapcsoló-

dóan. Az erre irányuló tárgyalásokat még 1929-ben kezdte meg a IUFRO kongresszusa alkalmával Stockholmban a magyar küldöttség: Pfeiffer Gyula az FM Erdészeti Főosztályának vezetője, valamint dr. Roth Gyula és dr. Fehér Dániel, a soproni Erdőmérnöki Kar professzorai.

Az elmúlt nyolcvan évben nem rendeztek hazánkban sem erdészeti világkongresszust, sem plenáris IUFRO-kongresszust.

1922. július 21-én, Budapesten halt meg, a Farkasréti temetőben nyugszik.

Emlékét hirdeti a soproni egyetemi botanikus kert 57. számú parcellájában álló szobra, valamint az 55–57. sz. parcella mellett elvezető út. 1933-ban állították emlékművet a Bükk-hegységben, a Szinva-patak partfalában, s van egy emléktáblával megjelölt foglalt forrás is a miskolci erdőben, s még további kéthárom helyi elnevezés. Róla nevezték el az Erdészeti Tudományos Intézet emlékérmét is, amellyel az intézet igazgatója tüntet ki évente általában egy személyt, a tudomány szolgálatában kifejtett eredményes tevékenységéért.

Király Pál

Elhunyt

prof. em. dr. Varga Ferenc

Életének 81. évében, 2017. augusztus 1-jén elhunyt *dr. Varga Ferenc*, az Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet, illetve az Erdőmérnöki Kar professzor emeritusa.

Ezek a pusztá tények. De mi minden rejlik a név, az évszám és az intézmény mögött? Egy sikerekben és kihívásokban gazdag, produktív élet!

Varga Ferenc több mint öt évtizeden át szolgálta a magyar erdészeti felsőoktatást és az erdészeti kutatást. Oktatói munkája eredményeként ma alig van Magyarországon olyan erdőmérnök, akit ne ismert volna a tanterem padjaiból, a terepi gyakorlatokról, tanulmányutakról vagy a kutatási feladatok végrehajtása során a „tő mellől”. Elmondható ez a faipari mérnökök jelentős részéről is, hiszen kiemelendő volt a faanyagvédelem terén végzett munkássága is.

Varga Ferenc 1936-ban született Budapesten, általános és középiskoláit is ott végezte. 1956-ban iratkozott be

az Erdőmérnöki Főiskolára, ahol 1961-ben szerezte meg erdőmérnöki oklevelét az Erdőmérnöki Karon. Az Egyetem befejezése után rövid ideig az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1. sz. Erdőrendezésén erdőrendezőként dolgozott, majd 1962-ben tanársegédi kinevezést nyert az Erdőmérnöki Főiskola Erdővédelemtani Tanszékére. 1967–1987 között egyetemi adjunktus, 1987-től egyetemi docens az Erdészeti és Faipari Egyetemen, ahol 1995-ben egyetemi tanárnak nevezték ki. Egyetemi doktori címet 1976-ban, kandidátusi fokozatot 1986-ban szerzett, 1995-ben habilitált. 1990 és 2001 között az Erdővédelemtani Tanszék vezetője volt, illetve 1994–1997 között rektorhelyettesi feladatokat is ellátott.

Az egyetemi oktatásban 1962–2012 között vett részt, a hallgatók alapképzésben száz szemeszteren át hallgathatták előadásait, vehettek részt gyakorlatain Erdészeti állattan, Erdővédelemtan és Faanyagvédelemtan tárgyakból. A graduális képzésen kívül oktatott a posztgraduális képzésben is, a növényvédelmi szakmérnök képzésben annak megindulása óta több tantárgy oktatásával vett részt. A soproni karok doktorképzésében négy tárgyat hirdetett meg folyamatosan. Meghívott előadóként előadásokat és gyakorlatokat tartott a Budapesti Műszaki Egyetemen, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, valamint a PATE Keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Növényvédelmi Intézetében is. Az oktatott tárgyakból jegyzeteket, a gyakorlatokhoz számos segédanyagot írt. Pedagógiai érzéke, előadókészsége népszerű volt a hallgatók körében. Oktatónevelő munkájában kiválóan ötvöződnek a gyakorlati tapasztalatok és a magas fokú elméleti felkészültség.

Szakterületén jelentős kutatómunkát végzett. Legfontosabb önálló kutatási témája a gyapjaslepke táplálkozásbiológiai-erdőgazdasági kártételének és az ellene való védekezésnek a vizsgálata volt. További fontos kutatási témája az erdei fajok pusztulásos megbetegedésének vizsgálata, a Szigetköz biológiai megfigyelőrendszere, a nemesnyár anyatelepek vírusfertőzöttségének, továbbá az akác faanyagának a farontó gombákkal szembeni ellenálló-képességének vizsgálata.

Oktatói munkáján kívül a gyakorlattal fenntartott szoros szakértői tevékenységén, tudományos, publikációs munkája során szerzett ismertséget, elismerést. Dolgozott az MTA Erdészeti Bizottságában

és munkabizottságaiban, a Szabványügyi testületben, az OEE Erdővédelmi Szakosztályában és az Erdőművelési Szakosztályban. Több cikluson keresztül volt az OEE helyi csoportjának titkára. Külföldi szakmai útjain a magyar erdőgazdálkodást és felsőoktatást képviselte, jó kapcsolatot tartott fenn a Freiburgi Albert-Ludwigs Universitát Erdészeti Állattani Intézetével, a Baden-Würtembergi Erdészeti Kutató Állomás Erdővédelmi Osztályával, a Hamburgi Egyetem Fabiológiai Intézetével, a BOKU Wien szakintézetével.

Szakmai tevékenysége során 47 tudományos cikket, dolgozatot, disszertációt, könyvrészletet; 11 egyetemi jegyzetet, mérnöktovábbképző jegyzetet; több népszerűsítő cikket írt. A legtöbb hallgató és gyakorlati szakember számára az Erdővédelemtan című könyve a legismertebb. Szakmai életének jelentős része a közel ötszáz faanyagvédelmi és erdővédelmi tárgyú szakvélemény. Szakértői munkájára nyugállományba vonulása után is igényt tartott a gyakorlati erdőgazdálkodás, a faipar és az igazságszolgáltatás.

Munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el. Kiváló dolgozó (1970, 2001), MTESZ Díj (1979), Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2010), melyet a UBC Sopron divíziójában végzett valamikori évfolyamtársaival együtt kapott meg.

2017. augusztus 1-jén hunyt el Sopronban.

Meghalt dr. Schmidt Ernő (1925–2017)

Szombathelyen némi betegeskedés után, életének 93. évében elhunyt dr. Schmidt Ernő erdőmérnök, a magyar faipar és erdészet kiemelkedő személyisége, egykor közismert alakja;

hamvait is Szombathelyen helyezték nyugalomra.

1925. július 18-án született a Mosonmagyaróvár közelében fekvő Feketeerdőn, erdész családban. Az elemi iskolát szülőhelyén végezte, érettségi bizonyítványát az óvári piarista gimnáziumban, erdőmérnöki oklevelét pedig 1949-ben Sopronban szerezte meg, kitűnő eredménnyel.

Szakmai pályafutását 1949. szeptember 1-jével kezdte meg az egykori Erdei

Melléktermékeket Termelő és Értékesítő Vállalatnál. Fa- és gyantalepárlással foglalkozott a vállalat novai, zalaegerszegi, majd tolmácsi üzemében.

1957-ben került a „célegyenesbe”, Szombathelyre, ahol az akkor épülő faforgácslap üzemben talált munkát. 1959-ben ugyanott főtechnológus, majd főmérnök.

1974-ben az irányító főhatóság a Szombathely és Sopron térségében működő állami fagazdasági vállalatokat (a TÁEG kivételével) egy komplex tevékenységi körű nagy vállalatba vonta össze, Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát elnevezéssel. A kombinát a fagazdaság (erdőgazdaság + elsődleges faipar) teljes vertikumát magában foglalta, a csemetetermesztéstől a cementkötésű faforgácslap-gyártáson át a bútorgyártásig. Vezérigazgatójává Schmidt Ernőt nevezték ki.

Erdészeti és faipari vállalatoknak egy közös szervezetbe való összevonása már ezt megelőzően is történt, 1969/70 fordulóján. Ezek azonban inkább horizontális jellegű összevonások voltak és erdészeti dominanciával végződtek. Ekkor alakult ki a mai állami erdőgazdasági részvénytársaságok jogelődeinek, az erdő- és fafeldolgozó gazdaságoknak országos területi rendszere.

A szombathelyi kombinát létrehozása – mint vertikális integráció a faipar dominanciájával – érdekes közgazdasági kísérlet volt a szakma területén. S mivel ez a kísérlet a következő másfél évtizedben elválaszthatatlanul összeforrt a vezető integrátor, dr. Schmidt Ernő nevével, érdemes kissé tüzetesebb vizsgálat alá venni. Annál is inkább, mert ezeknek a fagazdasági szervezeti formációknak az elméleti kiértékelése még csak érintőlegesen történt meg, pedig életképesnek és eredményesnek bizonyultak.

Először is emlékezetbe kell idézni, hogy azokban az években (még dr. Dimény Imre MÉM-minisztersége idejében) hozták létre az agráriumban az ún. agrár-ipari kombinátokat. Mintául a világ nagy mezőgazdasággal rendelkező országaiban létesült hasonló jellegű élelmiszer-gazdasági nagyvállalatok szolgáltak (nem utolsósorban a szovjet példák).

A kombinátalakítások célja az volt, hogy a termelők ne az alapanyagot dobják piacra olcsó áron, hanem feldolgozással, minél több hozzáadott értékkel, félkész- vagy késztermékekkel az alapanyagból kihozható legnagyobb hasznot tartsák vissza a maguk számára.

A fa esetében ehhez hozzájárult még az a szempont is, hogy erdőben-fában szegény országunk költségvetésére hatalmas teherként nehezedett a fa- és fatermék-import. Nemzetgazdasági érdek volt a szűkös hazai fakitermelésből és az egyre dráguló importból származó faanyag és a fahulladékok feldolgozása. Ennek (főleg a gyengébb minőségű faanyagok esetében) egyik legcélszerűbb módja a műfalapok és lemezek gyártásának fejlesztése volt. Ez a törekvés hozta létre a Mohácsi Farostlemezgyárat is.

A vertikális vállalati szervezet kialakításának apostola dr. Madas András erdőmérnök, MÉM-miniszterhelyettes volt, aki szívélyes személyi kapcsolatban állt Schmidt Ernővel. Jó partnerre lelt benne a kombinát kiépítésének dolgában, értették egymás gondolatait.

Közbevetve: az 1989-es rendszerváltás után – úgy tűnik – az egy vállalaton belüli vertikális termelési szerkezetet idejétmúltnak tekintették, de ehhez hozzájárulhattak a rendszerváltást kísérő, a gazdasági átalakítással járó piaci és más nehézségek is. Mindenesetre az alacsony értékű fát értékes lapokká feldolgozó nagyüzemeket – Vásárosnamény, Szombathely, Mohács – privatizálták, miként az állami fűrészüzemek jórészt is. Éppen Schmidt Ernő hívta fel a figyelmet akkoriban arra, hogy ezzel a hazai kitermelés függősége alakulhat ki a külföldi tőkével szemben.

A fölöttébb innovatív gondolkodású, nagy szorgalmú és munkabírási Schmidt mindenben kielégítette a személyéhez fűzött reményeket. Magas szintre emelte a műfalap- és lemezgyártást (laminált, tükröfényes felületkezelés, cementkötésű forgácslapgyártás megteremtése), s emellett folyt a bútor- és bútoralaktrész, valamint az épülelem-gyártás is. Szakadatlanul fejlesztett, beruházott.

Időnként csöndes, pusmogó kritika is észlelhető volt vele kapcsolatban, miszerint túlságosan elhajlott az iparfejlesztés irányába, s mint vállalatvezető, nem fordít megfelelő figyelmet az erdőgazdálkodásra. Schmidt ezeket a kritikákat a rá jellemző csöndes, bölcs derűvel könnyedén elhárította, mondván: felfogása szerint nincs fejlett faipar fejlett erdőgazdaság nélkül.

Munkáját tudományos igényességgel végezte. A megtisztelő „dr. tech.” címet is a lapgyártás témájára épülő disszertációjának sikeres megvédésével nyerte el 1971-

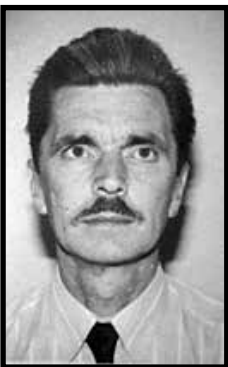
ben. Tudását közel húsz éven keresztül adta át Sopronban a leendő faipari mérnököknek, kezdetben meghívott előadóként, majd docensként, illetve 1981-től címzetes egyetemi tanárként. Vállalata 1976-ban az Erdészeti és Faipari Egyetem egyik bázisgazdaságává vált. A cég neve a privatizálást megelőzően, még 1992-ben FALCO Fakombinátra változott, azt követően részvénytársaság, 2007-től pedig Kronospan-FALCO lett. Ez azonban már nem az ő világa volt, mert 1989-ben, 64 éves korában nyugállományba vonult. A nyugalom éveit azonban nem a téletlenség éveit jelentették a számára. Élete során számos publikációja is megjelent a szakirodalomban.

Nagy szakmai elfoglaltsága mellett tevékeny tagja volt a társadalmi közéletnek is, így például egyike volt azoknak az egy kézen összeszámolható erdészeti szakembereknek, akik 1945 után bejutottak a Parlamentbe. 1975–1990 között volt országgyűlési képviselő.

Nemzetközi szinten is elismert munkásságát számos állami és társadalmi kitüntetéssel jutalmazták. Ezek közül talán a legkiemelkedőbb az Állami Díj (1978).

Király Pál

Elhunyt Zelena István Dénes okleveles erdőmérnök

1941-ben született a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Felsőzsolcán.

Erdőmérnöki oklevelét 1967-ben szerezte meg. Ezt követően az Erdészeti Növényvédő Szakmérnöki oklevelét 1982-ben kapta kézhez.

Az 1967–1968-as években az Észak-Magyarországi Erdőgazdaságnál termőhelyfeltárási előadóként tevékenykedett, majd 1969-től a Borsodi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál műszaki ügyintéző, 1985-től pedig erdőtelepítési előadó.

1992-ben a Répáshutai Erdészet főmérnöke lett, és erdőtelepítési vezetőként növelte a borsodi erdők területét.

1996-ban átkerült az Állami Erdészeti Szolgálat Miskolci Igazgatóságára, ahol erdőfelügyelőként dolgozott nyugdíjazásáig.

Tudományos munkásságát az 1973-ban elkészített Talajhatározó jelzi.

Számos alkalommal Kiváló Dolgozó Oklevelet, 1976-ban Miniszteri Oklevelet kapott a „Fásítási ankét” alkalmából.

Eltemették Firtás Oszkár erdőmérnök tanárt

Az idősebb fiú visszaemlékezése életútjára – elhangzott a temetésen, 2017. november 15-én.

*„Elmenni oly nehéz volt,
Itt hagyni titeket,
De ne fájjon most már szívetek,
Mert én boldog vagyok,
S fényes felhőkön túl, találkozni fogunk.”*

Kedves Gyászoló Család, Rokonok, Ismerősök, Tisztelők, Jelenlévők!

Édesapánk, Apu, Oszi papa!

Itt állunk előtted, és valamennyi családtag nevében fájdalommal, de a viszontlátás reményében búcsúzom Tőled, aki voltál, apa, férj, példamutató férfi, nagyapa, dédapa, de mindenekelőtt ember. De ki is voltál valójában nekünk?

Szegeden születettél 1923. június 22-én polgári értelmiségi család első gyermekeként, keresztény értékrendű, római katolikus vallású magyar családba. Ezen identitásodat egész életedben vallottad és megtartottad.

1941-ben Szegeden érettségiztél, ezután édesapád kérdésére – Mi akarsz lenni, fiam? – büszkén vágtad ki: erdőmérnök! Miért? Mert apai nagy-nagybátyám az volt a felvidéki Szkacsányban, és arra érzek hívást!

Sopronban élted át a világháborús front átvonulását 1945 elején, a város Budapest után az országban a legnagyobb bombatámadásokat szenvedte el. Mesélted, egy alkalommal szirénázáskor többedmagaddal a városból az erdőbe futottatok ki, egészen a Károly-magaslátig. A légitámadás után visszatérve látátok, ahol odafelé lihegve megálltatok az erdő szélén, pusztulás, bombatölcsér bombatölcsér hátán. A Jóisten és az erdő megmentett Téged.

1947-ben vetted át Sopronban erdőmérnöki okleveledet, de idén már Nándor fiad vette át szeptember elején rubint diplomád, melyet az első után 70 évvel adományoz az egyetem.

1948-tól az erdészeti szakoktatást választottad hivatásul. A kezdetek után az

esztergomi erdész szakiskola tanára, majd igazgatója lettél, ahol 1951-ben megismerted Bednárik Erzsébettel, feleségeddel, édesanyánkkal. Házasságotokat 1951 karácsonykor kötöttétek meg. A szakiskola közben Sopronba költözött, így én 1952-ben, Nándor öcsém 1954-ben, Judit húgom 1956-ban Sopronban született. Az iskola átalakult, és 1954-től a Soproni Erdészeti Technikum (később Szakközépiskola) tanáraként az erdőhasználat és vadgazdaságtan szaktárgyakat tanítottad, de sokszor helyettesítettél más szaktárgyakban, sőt a matematika oktatásában is.

Életem megmaradt egyik első emléképe, amikor 1956. november elején kézen fogva kivittél a Várkerületre, a Győri út kereszteződéséig, ahol szörnyű dühöggel özönlöttek be a megszálló szovjet páncélosok Győr felől. Megszorítottad kis kezem, és azt súgtad: „Nézd meg jól, fiam. Most tiporják el a magyar szabadságot.” Nagyon meg voltam ijedve, ezt szóról szóra meg is jegyeztem, a tanok képe a lelkembe égett...

1959-ben született Oszkár-András öcsénk, szegényke 1960 tavaszán 13 hónaposan itt hagyott minket. Sose felejttem el akkori zokogásod szobánk ajtófélfájának dőlve. Mostantól itt e sírban együtt pihenhet testetek...

Szakmai munkásságod ekkor már messze a tanári és kollégiumi nevelői feladatokon túl terjedt, számos cikk és nívódíjas tankönyv megírása, ill. abban való részvételed mellett, az ifjúságot azokban az időkben is izzó hazafiasságra, magyarságra neveltetted.

1959 áprilisában a városi Petőfi Színházban, az alkalmas tanulók kiválasztásával, kétéves betanításával, rendezésedben, az Erdészeti Technikum diákjai előadták Katona József Bánk bán című drámáját. Két előadást terveztetek, hat lett belőle.

Ugyanekkor önálló évtizedes tudományos vízrajzi-hidrológiai kutatásba is kezdted. A Tanulmányi Erdőgazdaság erdészei segítségével a Soproni-hegység forrásait vizsgáltad, folyamatosan mérted vízhozamukat, az eredményeket feldolgoztad, és bebizonyítottad e módszerrel is a régi bibliai eredetű népi bölcsességet: hét bő – hét szűk esztendő...

Szigorúan neveltetted iskolás korba kerülő fiaidat, berzenkedtünk is emiatt eleget, olykor testi fenyegetést is alkalmaztál. Isten tudja, mi vezetett ekkor ilyen útra, de az biztos, most hálát adok azért, ahogy neveltél következetességre, fegyelemre, kitartásra, pontosságra, felelős-

ségre. Ma jórészt ennek köszönhetem, hogy az lehettem, lettem, aki vagyok. Zenére is tanítottát minket, engem cselőzni, Nándit hegedülni, Jutkát zongorázni, amihez vettél is kéz alatt egy rövid koncertzongorát, amely ma a nagyecenki Széchenyi-kastély dísztermében van kiállítva, és nyárestéken hangverseny is adnak rajta.

Nem felejtjük a családi karácsonyokat, családi ünnepeket sem, melyeket mindig nagy szeretettel, gondossággal terveztél-szerveztél, és leptél meg minket, pl. a padlótól a plafonig érő karácsonyfánk olykor az erdőgazdaság által kitermelt 100 éves lucfenyője csúcsának – iparilag már nem hasznosítható – felső 3 m-e volt sűrűségével, illatával.

Iskolás éveink alatt télen gyakran vittél minket, fiúkat az általad vezetett, a vadgazdaságtan gyakorlatát képező Sopron környéki iskolai tanulmányi vadászatokra. Nekünk a részvétel, a látottak hatalmas élményt jelentettek, edzettek a természetben való fizikai helytállásra, kitartásra, a jelenlétre, és kalandéhségünket is teljesen kielégítették! Felejthetetlen – sokszor voltam tanúja –, ahogy a vadászat reggelén, a helyszínen utolsó vezetői eligazítást tartottad szokott stílusodban, humorral vetted rá a kiskorú vadászokat a fegyelemre, felelősségre: „Fiam, ha a hajtasban szembe jön veled életed legnagyobb zsiráfikája, nem lösz, hanem megemeled a kalapod, s azt lengetve további jó utat kívánsz neki!” Képzheted a kamaszokra gyakorolt hatás... De a negyven év alatt számtalan ilyen vadászat, a kamaszkezekben lévő éles lőfegyverekkel sem történt soha semmi baj! Ha csak erre gondolok, máris elszorul a szívem.

Felejthetetlen az is, ahogy 1966-tól a nyári vakációk alatt, olykor a téli szünetben is, jártad velünk, fiaiddal az ország hegy-völgyeit kerékpáron és gyalogtúrázva. 1968 nyarán már 1400 km-es biciklitúrán az egész országot átlósan átbicikliztük sátorral, gumimatraccal, 1969-ben pedig gyalog egyhuzamban, 37 nap alatt teljesítettük az akkori Országos Kéktúra 923 km-es távját Sümeg és a zempléni Nagy-Milic csúcsa között, hátizsákkal, tornacipőben.

Megtanítottad, hogy a magyar erdő a természet temploma, melyben valójában a Természetfölkötthez kapcsolódunk. Megtanultuk a magyar táj, föld, erdő szeretetét, az erdőben való félelem nélküli, biztos tájékozódást

és bátor mozgást, nem visszariadást a nehézségektől, a kényelmetlenségek elviselését, a forrásból ivást, a sátorverést percek alatt, a fő ehető és mérgező gombák ismeretét, táborüzgyűjtást, bicska- és baltahasználatot, rám meg, mint „műszakira”, az állandó biciklijavitást, defektszerelést hagytad. S túl e készségek elsajátításán, ilyenkor napi naplórírásra köteleztél is minket. Nem volt mese, csinálni kellett. És ennek emlékezete jóval később mekkora segítséget jelentett nekem önálló túráimhoz, zarándokútjaimhoz egészen maig! A Jóisten áldjon meg mindezt!

1968-ban megszerezted a pedagógusi, mérnök-tanári oklevelet. Ennek alapján – annak teljes hiánya miatt – kidolgoztad hazánkban elsőként az erdészeti szaktantárgyak tanításának módszertanát. A továbbiakban pedig tájrendező és környezetvédelmi szakmérnöki diplomát, felsőfokú gombaszakértői oklevelet és műszaki doktori címet szerezted, valamint számtalan szakmai, pedagógusi és társadalmi kitüntetésben, díjban is részesültél.

1977-ben megérted idősebb fiad esküvőjét, a következő évben pedig csaknem egyszerre testvéreim, a „picusok”, Nándi és Jutka házasságkötését. Azután pedig megindult a tíz unoka sora: 1978-ban az első, majd még kilenc következett 1992-ig.

1993-ban 46 év szolgálat után 70 évesen mentél nyugdíjba, de a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Tanári Intézetébe meghívott előadóként és vizsgáztatóként még aktívan legalább másfél évtizedig visszajártál.

2003-ban édesanyánk betegsége miatt Sopronból végleg Budapestre jöt-

tetek. Közös akarattal Jutka családjához költöztetek, de Zsóka mama 2005-ben az örökkévalóságba távozott. Azóta özvegyként Judi és családja szerető ölelésében éltél. Közben rendszeresen tartottuk a személyes kapcsolatot, mi hozzád, Te rendszeresen hozzánk látogattál, és Tamásiba, Nándiékhoz is. Unokáid mindig nagy örömmel és szeretettel várták utánozhatatlanul derűs, vidám jelenlétedet, szavaidat, nem is beszélve a sok kisebb-nagyobb ajándékról, csokikról és rúd szalámikról, amik ilyenkor mindig előkerültek nagy szatyraidból, elmaradhatatlan aktatászkádból. Unokáidat nagyon szeretted, s immár felnőttként is minden unokád nagyon szeret téged.

Most ők mind itt állnak előtted. Három lányunokád, eltávozásod órájában még abban a különleges kegyelemben is részesülhetett, hogy valamennyiünk közül utoljára láthattak, hallhatták elnyugvó utolsó lélegzetvételeidet, szólhattak hozzád, megsimogathatták kisimult arcodat. És szüleik által jelen vannak dédunokáid is, mind az öt, illetve a hatodik, aki épp készülődik már e földi életre.

Ahogy Lenke unokád suttogetta utolsóként a füledbe:

„Kérlek Oszi papa, mostantól Te imádkozzál érettünk, itt maradtokért!”

Búcsúzom Tőled, családjunk nevében is a viszontlátás biztos tudatában kedvenc Vörösmarty idézetteddel, amit mindig elmondtunk együtt, kezét rázva, átölelve egymást, mikor nagy túráink során felértünk egy-egy hegycsúcsra:

„Köszönjük élet! áldomásidat,

Ez jó mulatság, férfimunka volt!”

Isten áldjon, vigyázz ránk, és imádkozz érettünk!

Meghalt Iványi György

Gödöllőn, 88 éves korában elhunyt *Iványi György* erdésztechnikus, kerületvezető vadász. Egész szakmai pályafutása Gödöllőhöz s az állami erdő- és vadgazdálkodáshoz kapcsolódott. Kitűnő fácskanyésztként szerzett magának szakmai elismertséget; egy időben tenyésztő-vezető is volt. Imponáló méretű volt szép vadászkesz gyűjteménye. Egyik alapító tagja volt a Gödöllői Nyugdíjas Erdészek Egyesületének. Hamvait széles körű részvétől kísérve ugyancsak Gödöllőn helyezték végső nyugalomra.

Két új „sötétzöld” kötésű könyv

Az első „zöld könyvek”

Danszky István, az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőművelési főosztályának vezetője az 1960-as évek elején szervezte meg az általa és Rótt Ferenc erdőmérnök által szerkesztett „Magyarország erdőgazdasági tájainak erdőfelújítási, erdőtelepítési irányelvei és eljárásai” című, többkötetes írásmű megjelentetését. Ezeket a köteteket kemény táblás, zöld vászonhuzatú kötésük miatt röviden csak „zöld könyveknek” emlegették a szakmában. A nagy csapatmunka eredményeként íródott mű megtartotta a Babos Imre által meghúzott 50 erdőgazdasági tájhatárt. Ugyanakkor hat nagy erdőgazdasági táj csoportba vonta össze azokat. Másrészt pedig tovább differenciálta a tájakat számos tájrészletre.

Végül a természeti földrajz, a növény-szociológiai, termőhely-ismeretani és erdészeti szakismeretek nagy egyvelegéből egy eléggé bonyolult, de belső logikai kapcsolatra épülő és ezért áttekinthető, kombinált, komplex rendszer alakult ki, amely nagymértékben megváltoztatta az erdőgazdálkodás egész filozófiáját.

Mindez azonban a mai erdészek számára már egészen természetes és hozzájárul ahhoz, hogy a fenntartható, természetközeli erdőgazdálkodás egyre inkább ökoszisztéma-gondozó jellegű legyen, természetesen nem lebecsülve és mellőzve az erdő termelési funkcióját, amely a pénzügyi alapokat teremt elő a másik két tevékenység harmonikus érvényesítéséhez.

A megújítás kezdete

Az ezredforduló után még Danszky István pendítette meg, hogy időszerű lenne a „zöld könyveket” aktualizáltan ismét megjelentetni. Erdészettudományunk képviselői is szorgalmazták a könyvek korszerűsített változatának kiadását.

Az erdészet akkori minisztériumi vezetői a javaslatot erkölcsileg és anyagiilag is támogatták. A téma gondozásával az Állami Erdészeti Szolgálatot (AESz) bízták meg.

A beindult munka eredményeként jelent meg 2006-ban az AESz, Halász Gábor főigazgató kiadásában az első kötet „Magyarország erdészeti tájai” címmel. Ebben már 57 tájat különített el a most is népes szerzői kollektíva.

A könyv elkészítésével kapcsolatos megbeszélés-sorozat alkalmával azonban tapasztalható volt, hogy az egyébként kétségtelenül innovatív személyiségű Danszky István ragaszkodott a 60-as évekbeli elképzeléseihez. S az új idők által megkövetelt változtatásokra irányuló törekvésekben szellemi tulajdonának elorzási szándékát gyanította. Emiatt a munkálatok folytatása megszakadt.

Nemsokára meg is halt.

Ebbe a röviden vázolt folyamatba meglepetésként hatott annak a két, immár „sötétzöld” kötésű, pompás kivitelű és impozáns méretű kötetnek a megjelenése, amely ismét a „Magyarország erdészeti tájai” felcímet viseli. Az írásművek főszerkesztője dr. Führer Ernő erdőmérnök, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézetének tudományos tanácsadója, szerkesztőjük pedig Kovácsévics Pál, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság főerdőtervezője. Ők ketten több mint száz személy és szervezet munkáját fogták össze. A könyveket a Wisnovszky Károly által vezetett NÉBIH Erdészeti Igazgatóság adta ki, a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával.

A teljesen megújult sorozat I. kötete a Nagy-Alföld erdészeti táj csoportjaival, II. kötete pedig az Északi-Középhegység táj csoportjaival foglalkozik. A két kötet együttes terjedelme 972 + 574 oldal. Híradónk előző számának 22. oldalán is megjelent egy féloldalas kommuniké a könyvekről, az FM sajtóközleményeként.

Szépek, modernek

Ezúttal csupán néhány első benyomást adom közre, amelyek lapozgatás közben merültek fel bennem.

Az legelső benyomás: a könyvek nagyon szépek. A Berkana Kft. kitűnő nyomdai munkát végzett, miként a grafikai munkát és tördelést végző Hévízi Mónika és Matastik Ágnes is. A nyomdászok bevetették mindazt a tudást, anyagot és technikát, ami egy szép és jó szakkönyv előállításához manapság bevethető. (Cifrálnak túlzásokba azonban nem estek.)

A könyvek nagyon szemléletesek. A mai rohanó világban az egy pillantással felmérhető ábrában, illusztrációban kell elmondani mindazt, amit lehet (vagy abban is). Színes fotó, diagram, térkép-

vázlat bőven van a kötetekben. Ezek nem csak tartalmi, de esztétikai értéküket is fokozzák.

A szemléletesség kiemelésével egyben arra is rámutathatók, hogy az alkotók a legmodernebb lehetőségeket is felhasználták, mint például az ürtechnika, a távérzékelés vagy némely nagytáj digitális domborzatmodellje a NASA űrfelvételei alapján.

Az egyes erdészeti tájak leírása csaknem minden esetben ugyanazt az egységesen hármas tartalmi-szerkezeti felépítést követi: a táj földrajzi, erdészeti és erdőgazdálkodási jellemzését.

A múltbélielhez képest új sajátosság, hogy a tájleírás foglalkozik a tulajdoni és gazdálkodói viszonyokkal. Például az állami erdészeti zrt.-k mellett a természetvédelmi szervek és önkormányzatok által kezelt területek, a magántulajdonú erdőkben a rendezetlen tulajdonú erdők megnyisége.

Nagy hangsúlyt kapott a természetvédelem, az erdők természetessége, a közjóléti funkció. Kitérnek a könyvek az eddigi erdőgazdálkodás történeti áttekintésére és a jelenlegi gazdálkodás jellemzésére, valamint a várható trendekre.

E gondos alapozás után következik a jövő; az erdőgazdálkodás tervezésére vonatkozó irányelvek.

Valamikor 60 évvel ezelőtt, a gazdálkodás ökológiai alapokra helyezésének idején, szakmai elődeink teljesen elfogadták ezt az új rendszert, de azt kifogásolták, hogy az egyes erdőtípusokhoz nem rendeltek hozzá technológiát. Babos Imre, de különösen Danszky ezt a hiányt pótolta, talán már a kelletténél is aprólékosabb részletességgel.

A most ismertetett „sötétzöld” könyvek ezt a csapdát elkerülték, mert csak irányelveket, ajánlásokat adnak. Így az erdőgazda szabad kezet kapott a lehetőségek közötti választásra. Ez nagyfokú rugalmasságot vitt a könyvbe, ami az időállóság egyik feltétele.

Az érdekes, olvasmányos, szép, értékes kötetek elhelyezését ajánlom az otthoni kézi könyvtárba minden kolléga számára. A nyugdíjasoknak is, valamint a szakmán kívüli, de az erdő iránt érdeklődőknek is: ökológiával, földrajzzal, tájgazdálkodással foglalkozóknak, természetvédőknek és természetjáróknak, erdőpedagógusoknak stb., még a katonai földrajz és tereptan művelőinek is.

Király Pál

Mikulás-vonattal Lillafüredre

Mint a mesében...

Hullt a hó. A hegyek között, völgyek között zakatolt a vonat. A táj pedig, amin keresztülhaladt, fehérbe öltözött. A fenyők ágain hópamacsok. És fenn, Lillafüreden díszek, fényfüzerek, alattuk mesevilág, mesehősökkel, Mici mackóékkal, Lúdas Matyival, Szörnyella de Frásszal, meg persze a Mikulással és udvartartásával... No és mindenütt csillogó gyerekszemek, megilletődöttség és várakozás. Már lent, a diósgyőri állomáson, majd fenn Lillán: várakozás a Mikulásra. Akinek – az Északerdő és a Diósgyőrért Alapítvány jóvoltából – Miskolcon saját vonata van. Akihez – és az ajándékaiért – ez idő tájt feldíszített, csillogó-villogó vonaton utazhat az ember. Azaz, az ember gyereke, unokája. (Nem mellesleg elsőként az északerdős gyerekek.)

2002-ben, amikor is a „megszállottak”, Boda Péter az alapítvány, Mátrai Imre, a vasútüzem vezetője, Alföldi Lászlóné és színtársulata, a mesehősök és krampuszok, meg a műszaki közreműködők jóvoltából először kigördült a Mikulás-vonat, azóta már többen utaztak rajta, mint Miskolc lakossága. Ahíre meg mára jóval túlért a város határain, és öregbítette az erdei vasút gazdájának, az Északerdő Zrt.-nek a híret is.

Az induló állomás a Dorottya utcában

Csillogó szemekkel csüggenek a Mikuláson

Érkezés a lillafüredi Mikulás-birodalomba

Malacka és barátai között

A Mikulás és fegyverhordozói, a krampuszok

A völgyben a ködborította Hámor

Mátrai Imre vasútüzem-vezető

A műszaki stáb tagjai

Havas tájon kanyargott a Mikulás-vonat

Lúdas Matyi a lila libával

A jegyvizsgáló krampuszlányok

Fotó: Zétényi Zoltán

A Mikulással Lillafüreden

